

Upravištvu Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3126, 3128.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocanova ulica 2,
— Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga št. 105 241
79 180 Wien št. 105 241

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica števil 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

JUTRO

Tudi Slovaška je postala nemški protektorat Začasna ustava „češko-moravskega protektorata“

Predsednik slovaške vlade Tiso je naprosil Hitlerja, naj vzame tudi Slovaško pod svojo zaščito — V Pragi je Hitler podpisal sklep o ureditvi državnopravnega odnosa česke in Moravske

Praga, 16. marca. AA. (DNB). Predsednik slovaške vlade Tiso je poslal voditelju rajha tole brzojavko:

V popolnem zaupanju v vas kot voditelja rajha in državnega kancelarja se slovaška država postavlja pod vaše varstvo. Slovaška država vas prosi, da prevzamete to varstvo.

Voditelj rajha Hitler je odgovoril: Potrjujem sprejem vaše brzojavke in prevzamem v varstvo slovaško državo.

London, 16. marca. AA. Reuter poroča iz Berlina: V zvezi z uvedbo nemškega protektorata nad Slovaško se se izvele tele podrobnosti:

Protektorat bo imel v svojih rokah splošno upravo in notranjo varnost. Slovaška bo prišla v nemški carinski sistem. Nadaljnje podrobnosti o ureditvi protektorata in o njegovem razmerju do rajha bo predpisal nemški notranji minister Frick.

Zaseba po nemški vojski

Pariz, 16. marca. AA. Havas: Zdi se, da vlada nemškega rajha še vedno ni sprejela končnega sklepa glede ukrepov, ki jih bo storila v zvezi s prošnjo, katero je dr. Tiso poslal Nemčiji, naj prevzame pokro-

vitelstvo nad Slovaško. Treba pa je vsakekor pričakovati, da bodo v Slovaško vkorakale nemške čete. To mislijo tudi radi tega, ker je dr. Tiso že včeraj ukazal vsem oddelkom Hlinkove garde, da prijateljsko sprejmejo nemško vojsko in da se stavijo na razpolago pristojnim nemškim poveljnikom.

Praga, 16. marca. AA. Reuter: Več manjših nemških oddelkov je danes vkorakalo na Slovaško, a samo ob moravski meji, da bodo skupaj s Hlinkovo gardo branili prebivalstvo.

Madžarska in Slovaška

Budimpešta, 16. marca. AA. (MTI). Madžarski konzul v Bratislavi Petrovics je včeraj obiskal zunanjega ministra Durčanskega v zvezi z ustanovitvijo neodvisne Slovaške. Ob tej priložnosti je konzul sporočil slovaškemu zunanjemu ministru, da misli madžarska vlada prav v kratkem ustanoviti v Bratislavi svoje poslanstvo. Dalje je Petrovics izjavil Durčanskemu, da bo Madžarska spoštovala slovaško mejo in izrekel upanje, da bo med madžarsko in slovaško vlado vladala dobra sosesčina.

Slovaška zahvala Hitlerju
Praga, 16. marca. I. šef slovaške propagande Mach je imel včeraj po radiu govor, v katerem se je Hitlerju zahvalil za izkazano pomoč.

Položaj česke in Moravske v okviru Nemčije

Obe deželi ostaneta zaenkrat skupaj — Imeli bosta avtonomno vlado z omejenim delokrogom — Zunanje zadeve, vojsko, carine in promet upravlja nemška vlada
Pravice predstavnika nemške vlade

Praga, 16. marca. AA. (DNB). Führer (vodja) in državni kancelar Adolf Hitler je danes podpisal v Hradčanih naslednji odlok o protektoratu nad Česko in Moravsko:

Utemeljitev aneksije

»Českomoravske dežele so tisoč let spadale v prostor nemškega naroda. Iz zgodovinskega okvira so jih z nasiljem ter nesposobno in samovoljno izrgali. Z njihovo vključitvijo v umetno českoslovaško tvorbo je nastalo ognjišče stalinov nemirov. Od leta do leta je narasčala nevarnost, da bo kakor že vliki-kokrat v preteklosti vstala iz teh krajev velikanska nevarnost za evropski mir, kajti Českoslovaški in njenim oblastnikom se ni posrečilo razumno urediti skupno življenje narodnosti, ki so jih samovoljno vključili v te meje, ter tako ustvariti in ohraniti željo vseh prizadetih za ohranitev skupne države. S tem je ta država dokazala svojo življenjsko nesposobnost in zato je zdaj tudi doživela svoj dejanski razpad.

Toda Nemčija ne more dovoliti, da bi se nadaljevale stalne motnje v teh krajih, tako zelo važnih ne samo za njen lastni mir in za njeno lastno varnost, temveč tudi za splošni mir in za splošno varnost. Prej ali pozneje bi imele Nemčija kot država, ki je po zgodovini in zemljepisnem položaju najbolj prizadeta, nositi kar najtežje posledice zaradi takšnih razmer.

Zato je Nemčija samo ustregla imperativni potrebi samoohranitve, ko je sklenila odločno spremeniti razmere v Srednji Evropi in ukreniti vse potrebno. Kajti Nemčija je v svoji tisočletni zgodovinski preteklosti že dokazala, da je po svoji velikosti in po lastnostih nemškega naroda edina poklicana rešiti te naloge.

Poln iskrene želje, da bi služila resničnim interesom narodov, ki prebivajo v tem prostoru ter zagotovila nacionalno samobitnost nemškega in češkega naroda v službi miru in socialni blaginji, predpisujem v imenu Nemčije kot osnovo za bodoče skupno življenje prabivalcev teh krajev naslednjo ureditev:

Českomoravski protektorat kot sestavni del Nemčije

Čl. 1. Pokrajine bivše českoslovaške republike, ki so jih nemške čete zasedle v marcu 1939, tvorijo sestavni del nemškega ozemlja in stopajo pod imenom českomoravskega protektorata pod njegovo varstvo. Če bi to zahtevali interesi obrambe države, bo voditelj rajha izdal za posamezne dele teh pokrajin drugačne odloke.

Čl. 2. Prebivalci protektorata nemške narodnosti postanejo nemški državljani v smislu zakona o državljanstvu od septembra 1935. Zato veljajo zanje

tudi zakonska določila o zaščiti nemške krvi in nemške časti ter so podrejeni nemškemu sodstvu. Ostali prebivalci Česke in Moravske postanejo državljani českomoravskega protektorata.

Čl. 3. Českomoravski protektorat je avtonomen in se sam upravlja. Državno oblast, ki mu gre v mejah protektorata, izvršuje v skladu s političnimi, vojaškimi in gospodarskimi potrebami rajha. To oblast vrši preko lastnih organov, lastnih uradov in lastnih uradnikov.

Čl. 4. Vrhovni poglavar avtonomne uprave českomoravskega protektorata je deležen varstva in častnih pravic, ki gredo državnim poglavarjem. Vrhovni poglavar protektorata mora za izvrševanje svoje oblasti uživati zaupanje rajha in državnega kancelarja.

„Protektor rajha“ kot vrhovna oblast

Čl. 5. Kot varuha interesov rajha imenuje fuhrer protektorja rajha. Sedež tega protektorja je Praga. Protektor rajha ima kot zastopnik fuhrerja in pooblaščenec nemške vlade nalogo skrbeti, da se spoštujejo smernice, ki jih izdaja fuhrer. Protektor rajha potrdi imenovanje članov vlade protektorata. Če izdano potrdilo se lahko prekliče. Protektor rajha ima pravico zahtevati informacije o vseh ukrepih vlade českomoravskega protektorata in daje vladi nasvete. Dalje ima pravico veta proti ukrepom vlade, o katerih misli, da bi mogle biti škodljive rajhu. Če bi videl, da bi kakšno zavlačevanje utegnilo biti nevarno, lahko sam izda odloke, ki so v splošnem interesu. eČ protektor rajha vložil veto proti čemu, se ima objava zakonov, uredb in drugih pravnih predpisov ali sklepov upravnih oblasti in izvedba veljavnih sodnih razsodb odložiti.

Skupne in avtonomne zadeve

Čl. 6. Za zunanje zadeve protektorata, zlasti o varstvu njegovih državljanov v tujini se briga rajh. Rajh bo vodil zunanje zadeve tako, kakor zahtevajo skupni interesi. Protektorat bo imel pri nemški vladi svojega zastopnika, ki bo imel naslov poslanika.

Čl. 7. Rajh bo nudil protektoratu vojaško varstvo. Pri izvrševanju tega varstva bo rajh v mejah protektorata vzdrževal vojaške posadke in vojaške pravice. Protektorat bo imel pravico ustanoviti lastne enote za vzdrževanje notranjega reda in varnosti. Ureditev, številno stanje in oborožbo teh enot bo predpisala nemška vlada.

Čl. 8. Promet, pošta in brzojav bodo pod neposrednim nadzorstvom nemške vlade.

Čl. 9. Protektorat spada v sistem nemških carin pod njegovo carinsko suverenost.

Čl. 10. Do nadaljnjega bo kot zakonito plačilno sredstvo veljala poleg marke tudi krona. Razmerje med obeh valutama bo predpisala nemška vlada.

Čl. 11. Rajh lahko predpiše pravne določbe, ki bodo veljale za protektorat, v kolikor bodo to zahtevale skupne koristi. Če bo obstajala skupna potreba, bo rajh lahko vzel v lastne roke razne upravne panoge protektorata in imenoval zanje oblastva, ki bodo podrejena

neposredno nemški vladi. Nemška vlada lahko izda vse ukrepe, potrebne za ohranitev in varnosti.

Čl. 12. Pozitivno pravo, veljavno danes na Češkem in Moravskem ostane v veljavi, v kolikor se njegova določila ne križajo s prevzemom nemškega varstva nad protektoratom.

Čl. 13. Notranji minister rajha bo sporazumno z drugimi prizadetimi ministri rajha izdal vse pravne in upravne predpise za izvedbo teh sklepov in zlasti morebiti potrebnih dopolnil.

Posveti na Hradčanih

Kako je nastala uredba o položaju Česke in Moravske v okviru Nemčije

Praga, 16. marca. br. Kancelar Hitler se je nastanil snoti po svojem prihodu na Hradčanih, s katerih je zavihrala njegova standarta. Pozno v noč se je posvetoval z zunanjim ministrom Ribbentropom, s Henleinom in Bückelom in drugimi sodelavci. K sodelovanju so bili pritegnjeni tudi nekateri nemški državno-pravni izvedenci. Razpravljali so o ureditvi državnopravnega položaja Česke in Moravske v okviru Nemčije.

Danes dopoldne so se ta posvetovanja nadaljevala. Zunanji minister Ribbentrop je stopil večkrat v telefonski stik s predstavniki česke vlade. Okrog poldneva je bilo delo končano. Državnopravni strokovnjaki so dali dokumentu dokončno formulacijo, naka je zunanji minister Ribbentrop ob 13. z balkona predsedniške palače na Hradčanih prečital Hitlerjevo uredbu o državnopravnem položaju Česke in Moravske kot protektoratskega ozemlja Nemčije.

Službeno sporočilo prezidentu Hachi

Praga, 16. marca. h. Ob 13.45 je nemški zunanji minister Ribbentrop v spremstvu šefa protokola nemškega zunanjega ministrstva obiskal prezidenta republike dr. Hacho ter mu izročil besedilo proglašenja kancelarja Hitlerja o bodočem državnopravnem razmerju Česke in Moravske.

Sprejemi pri Hitlerju na Hradčanih

Praga, 16. marca. O Kancelar Hitler je danes popoldne na Hradčanih sprejel prškega župana dr. Klapko, zastopnika prških Nemcev dr. Pfitznerja in zastopnika nemških jezikovnih otokov na Češkem Wawelko. Nadalje je sprejel generala Gajdo in dosedanjega predsednika českoslovaške republike dr. Hacho. Ob 15. se je z avtomobilom odpeljal proti vzhodu.

Hitlerjev odhod iz Prage

Praga, 16. marca. AA. DNB: Nemški kancelar Hitler je odšel iz Prage. Pred od-

Beran in Syrov v Londonu?

London, 16. marca. b. O prihodu neznanh Čehov, ki so včeraj pristali z nekim holandskim letalom v Londonu, se doznajajo naslednje podrobnosti: Med potniki holandskega letala je bilo nekaj bivših čl. ministrov, nadalje guverner šal. narodne banke z nekaterimi višjimi uradniki ter vodilni uradniki škodovih tovarn. S seboj so pripeljali važne vladne listine, nadalje razne vrednostne papirje in dokumente Narodne banke.

London, 16. marca. p. Tajna 11 potnikov iz Českoslovaške, ki so se pripeljali z nekim holandskim potniškim letalom v Lon-

don, se je, kakor kaže pojasnila. »Daily Telegraph« poroča, da sta med potniki poslednji českoslovaški ministrski predsednik Beran in vojni minister general Syrov. Ostali so vodilni inženjerji škodovih tovarn, ki so prinesli s seboj najvažnejše dokumente o tehniških in vojaških tajnah teh tovarn.

V nasprotju z gornjimi angleškimi poročili zatrjujejo nemške vesti iz Prage, da sta Beran in Syrov v Pragi in da sta bila še v četrtek popoldne na Hradčanih pri nemškem zunanjem ministru Ribbentropu.

Berlinski listi o aneksiji česke

pravljena pozabiti preteklost in ustvariti pogoje za novo miroljubno kulturno in gospodarsko razvijanje českega naroda v častnem sodelovanju z nemškimi.

»Völkischer Beobachter« pravi, da 15. marec ni samo obračun iz zgodovinske nesmiselnosti ustanovitve države Beneša in Masaryka pred 20 leti, temveč je ta dan navezan tudi na tradicijo tistega časa, ko je kraljevina Češka pokazala prve začetke nemške centralne sile. Stoletja nemške zgodovine so danes popravljena z genialnim delom fuhrerja. To je samo nujna in naravna posledica politike nove orientacije, ki se je izvršila v vsej Srednji Evropi pod vplivom nacistične ideologije. V tem smislu se je rajh danes vrnil tja, kjer je nekdo imel svoje najmočnejše duhovno oporišče.

Zavrnitev vesti belgijske uradne agencije

Berlin, 16. marca. AA. (DNB). Agencija Belga je poročala, da je miroljubna

Nemški odgovori zapadnemu tisku

Berlin, 16. marca. AA. (DNB). Časopisje se bavi s komentarji tujih listov o priliki ustanovitve avtonomnih pokrajin Česke in Moravske. »Deutsche Allgemeine Zeitung« naglašja da angleško in francosko časopisje govori o nekak: revoluciji, ki da so jo Nemci izvedli, ko so opustili teorijo o narodih in rasah. Angleško in francosko časopisje poudarja da so Nemci s tem ovrgli svoje lastne teorije. Omenjeni nemški list pa pravi, da je tolmačenje angleških in francoskih časopisov čisto napačno in da ne odgovarja stvarnosti. Češki narod je dobil svojo avtonomijo in češka kot avtonomna pokrajina je storila edino to, da se je postavila pod varstvo velikega nemškega rajha. Češki narod uživa resnično avtonomijo, ono avtonomijo, ki so jo prej Slovaki in Nemci imeli samo na papirju. »Berliner Börsen Zeitung« govori o stabilizaciji razmer in odnosov med Nemci in Čehi ter poudarja, da današnji sklepi voditelja nemškega rajha o protektoratu popolnoma urejajo te odnose. List zatem zavrže gotove opazke v tujem časopisu na račun Nemčije, in pravi, da so zaščitni življenjski interesi českega naroda.

Italijanski odmevi

Rim, 16. marca. AA. Stefani: »Giornale d'Italia« objavlja uvodnik, ki ga je napisal Virginio Gayda in v katerem pravi, da so najnovejše spremembe v Srednji Evropi na eni strani v skladu z načelom samoodločbe narodov, na drugi strani pa s stvarnimi potrebami gospodarskega življenja. To velja tudi za priključitev Karpatske Ukrajine k Madžarski. Poleg tega stoji v članku tudi zapisano, da okrepitev položaja Nemčije v Podunavju obenem pomeni okrepitev osi Rim-Berlin, ki je in ostane neomajna podlaga italijanske zunanje politike.

Današnja »Tribuna« v članku o najnovejših dogodkih v Srednji Evropi med drugim pravi, da so ti dogodki logična posledica zgodovinske kontinuitete in mednarodne pravice. Na koncu pravi: »V skladu s svojimi lastnimi interesi in splošnimi interesi Evrope Italija brez kakšne zaskrbljenosti spremlja nadaljnji potek teh dogodkov.

»Lavoro Fascista« poleg drugega pravi: Mussolinijeva Italija se iskreno veseli uspehov svojih prijateljev Nemcev in čaka tudi na lastne nove uspehe.

Medsebojna obvestila v Budimpešti

Budimpešta, 16. marca. AA. (Stefani). Nemški poslanik v Budimpešti je izročil danes noto nemške vlade madžarski vladi, noto, ki opisuje razmere, pod katerimi so se Čehi zatekli pod zaščito nemškega rajha in pod katerimi so bili podvzeti koraki za izvedbo te zaščite. Minister grof Csaky je o priliki prejema te note nemškemu poslaniku v Budimpešti izročil pozdrave za nemškega kancelarja Hitlerja, prisrčne čestitke regenta Horthyja, kakor tudi najlepše želje madžarske vlade nemški vladi in prijateljskemu nemškemu narodu. Zatem je zunanji minister grof Csaky obvestil nemškega poslanika, da je madžarska vlada sprejela prošnje šefov in naroda Karpatske Ukrajine ter izvedla zasedbo teh pokrajin. Grof Csaky je pripomnil še, da je o tem obvestil istočasno tudi italijansko in ostale sosedne vlade.

Obvestilo japonske vlade

Tokio, 16. marca. AA. Nemški poslanik je danes dopoldne obiskal zunanje ministrstvo. Pravi, da je pri tej priložnosti popisal vzroke in rezultate zasedbe CSR po nemških četah ter pojasnil komunikacije, ki je izšel 15. marca v Berlinu o proglasitvi nemškega protektorata nad Čehi.

Obnova nemškega voznega parka

Berlin, 16. marca. AA. Uprava nemških državnih železnic je objavila danes načrt za temeljito obnovo voznega parka, ki bo izvršen do 1. 1943. in določa nabavko 6.000 novih lokomotiv, 10.000 potniških vagonov, 12.000 tovornih vagonov in furgonov in 17.300 avtobusov in motornih vozil s prikolicami.

Madžarska proglašuje priključitev Podkarpattja

Sporočilo vlade v parlamentu — Objava avtonomije Utemeljitev zasedbe

Budimpešta, 16. marca. AA. (MTI) Predsednik madžarske vlade Teleky je na današnji seji poslanske zbornice podal tole izjavo:

»Zadnje tedne so se ponovile ob madžarsko-ukrajinski meji, posebno ob demarkacijski črti provokacije, ki so bile zadnje dni še posebno pogoste. Radi razpada češkoslovaške države in radi anarhije, ki je nastala, je bilo potrebno storiti politične in vojaške ukrepe radi zaščite interesov naroda v Karpatski Ukrajini, ki v svoji duši nikdar ni bil proti nam. Bilo je tudi potrebno brati interese Madžarske. Upravitelj Karpatske Ukrajine in ljudstvo v tej pokrajini so poslali včeraj in danes madžarski vlado prošnjo, naj zavzame vso Karpatsko Ukrajino. Madžarska vojska je takšna, da lahko hitro zavzame to pokrajino in pri svojem prodiranju ni našlela na noben napad ali poskus odpora. Moremo pričakovati, da bo zasedba tega ozemlja končana brez prelivanja krvi in da bo v deželi v kratkem zavladal spet popoln mir.

Ni potrebno naglašati, da prodiranje madžarske vojske v ničemer ne ogražuje ozemlja sosednjih držav in njihovih interesov, ki jih imajo sosednje države ob meji. Vojska je dobila ukaz, naj se izogiba vsemu, kar bi moglo kršiti sledico kršitev sosednjih držav. S tem, interese sosednjih držav. S tem, da je madžarska vojska zavzela Karpatsko Ukrajino, je vrnila domovini pokrajino, v kateri imajo Madžari življenjske interese in ki je tisoč let pripadala Madžarski. Ta pokrajina bo imela svojo avtonomijo. Smatram, da bo naš sklep, čigar podrobnosti bodo sporočene parlamentu, sprejet od parlamenta in od vsega madžarskega naroda. V tem trenutku naša hrabra vojska prodira in ves madžarski narod pošilja pozdrave narodu v Karpatski Ukrajini, ki bo v kratkem osvobojen.

Poslanska zbornica je po teh izjavah grofu Telekyju priredila navdušene ovacije.

London, 16. marca. AA. Reuter poroča iz Budimpešte: Zunanji ministri Csaky je izjavil na današnji seji parlamenta, da bo Karpatska Ukrajina dobila popolno avtonomijo. Minister je dodal, da madžarske čete zasedajo vse ozemlje te pokrajine, tako da bo to delo spet stara madžarska meja.

Csakyjev govor so nekajkrat prekinile viharne ovacije. Po končanem govoru zunanjega ministra je parlament na predlog svojega predsednika sklenil v znak veselja nad tem dogodkom prekiniti sejo za 10 minut.

Madžarska se odreka vsaki nadaljnji revizijski zahtevi?

Budimpešta, 16. marca. w. K. današnji izjavi grofa Telekyja v madžarski poslanski zbornici je objavil »Pester Lloyd« odvidno nspiriran članek, da je neizpremenljiv sklep Madžarske izpolniti veliko politično nalogo v interesu podkarpatsko-ukrajinskega prebivalstva na podlagi samoodločbe. More se upravičeno upati, da bo dosežen postavljen cilj brez motenj in prijateljskih odnosov s sosedji. Na dan, ko bodo hollywoodske čete dosegle poljsko mejo in razvile rdečo-belo-zeleno zastavo na karpatskem grebenu, bo prišel trenutek, ko bo madžarska vlada trdno odločena proglasila, da bo spoštovala vse meje sosednjih držav, pa tudi zavarovala koristi približno prizadetih v vseh njihovih zahtevah. V okviru madžarske države bo dobilo prebivalstvo Podkarpatske Ukrajine samostojno upravo v polni meri.

Pristanek Nemčije

Pariz, 16. marca. Po vestih iz Berlina je nemška vlada končno prepustila Podkarpatsko Rusijo Madžarom, da jo zasedejo. Po najnovejših poročilih so oddelki madžarske vojske že dosegli pričko mejo. Madžarski ministri predložijo grofu Telekyju je takoj po prejemu tega obvestila poslal Hitlerju brzjavko, v kateri mu sporoča to madžarsko izvršeno delo in ga zavezuje, da bo Madžarska podkarpatskim Rusom priznala v svojem okviru avtonomijo.

Dobrodošli gozdovi

Budimpešta, 16. marca. AA. (Stefani) Listi poudarjajo, da bo po priključitvi Karpatske Ukrajine k Madžarski dobila madžarska država v svojo posest tudi velike solarne in obširne gozdove.

Nasprotujoče si vesti o bojih v Podkarpatski Rusiji

Varšava, 16. marca. o. Po vestih iz Chusta so se v pretekli noči se v raznih krajih Podkarpatske Rusije razvijale hude borbe med madžarsko vojsko in ukrajinskimi silami. Na obeh straneh so bile izgube zelo velike. Češka vojska se umika deloma proti Slovaški, deloma proti Rumuniji, deloma proti Poljski. Češkoslovaško vojaštvo, ki je prestopilo poljsko mejo, je bilo takoj razoroženo. Po vestih iz Budimpešte so se davi boji nadaljevali, vendar je bil odpor Ukrajincev že stl.

Najhujiši spopad je bil včeraj popoldne med 36. češkim polkom in neko madžarsko divizijo v bližini Svaljeva. Na obeh straneh je bilo mnogo mrtvih in ranjenih. Radi silne premoči je Madžarom uspelo zavzeti vas in potisniti Čeha proti zapadu.

Davi je padel Chust. V opoldanskih urah so prispeli prvi oddelki madžarske vojske na poljsko mejo. Del madžarske vojske pa še zmerom prodira vzdolž železniške proge iz Mukacheva proti Lvovu.

Varšava, 16. marca. AA. (Havas) Po poročilih iz madžarskega vira teko razgovori med poveljniki čeških in madžarskih čet v Karpatski Ukrajini. Madžarske čete so ponoči prodrele do 20 km od poljske meje. Po poročilih iz istega vira nadljujejo madžarske čete svoje prodiranje in so zavzele že več kot 100 občin.

Berlin, 16. marca. AA. (Reuter): Tu so dobili poročila, da so Madžari zavzeli okolično Chusta. Madžarsko prodiranje otežkoča odpor ukrajinskih prostovoljcev.

Praga, 16. marca. AA. (Stefani) Po poročilih iz verodostojnega vira so Madžari danes dopolnile prodor v bližino nekaj kilometrov od Chusta. Msgr. Vološin, predsednik ukrajinske vlade in drugi ministri so zapustili prestolnico in se odpeljali proti Rumuniji.

Pariz, 16. marca. AA. Havas poroča iz Berlina: Ukrajinski tiskovni urad v Berlinu poroča: Vrhovni poveljnik ukrajinske nacionalistične vojske Ivan Raman je objavil sporočilo o stanju na ukrajinski fronti. Poročilo pravi, da teče madžarsko-ukrajinska fronta okoli kilometrov od črte Chust—Iršava—K nadvno v 2 km pred Perečinom. Komunikacije pravi dalje, da se boj za svobodo Karpatske Ukrajine nadaljuje.

Kaj je s Prehalo

Bratislava, 16. marca. AA. (Havas). General Phala je sporočil po telefonu iz Chusta, da je proglašil češkoslovaško vojsko v Karpatski Ukrajini kot sestavni del nemške vojske, ker sta Češka in Moravska uradno prišli pod Nemčijo. O tem sklepu je general Phala obvestil Budimpešto. Po poročilu iz ukrajinskega vira so se Madžari premislili, da bi z napadom na Čeha napadli tudi nemško vojsko in so se umaknili iz Podkarpatske Ukrajine.

Vološin pribežal v Rumunijo

Bukarešta, 16. marca. AA. (Stefani): Dopoldne ob 10.50 se je pripeljal v Satumare, glavno mesto severne Transilvanije, bivši predsednik karpatsko-ukrajinske vlade msgr. Vološin v družbi več svojih prijateljev. Rumunska oblastva so jim dovolila prehod v Rumunijo. Dalje poročajo, da so veliki oddelki češkoslovaške vojske zapustili Karpatsko Ukrajino in prekorčili rumunsko mejo. Rumuni so jih razorožili.

Bukarešta, 16. marca. AA. Agencija Rador objavlja poročilo, da je neki podčastnik bivše karpatsko-ukrajinske vojske poskušal izvršiti atentat na Vološina v trenutku, ko je šel na obisk k ukrajinskemu nadškofu v Sighetu. Podčastnika so aretirali preden je mogel izvršiti svojo namero.

Ukrajinsko slovo od Čehov

Praga, 16. marca. b. Današnji praški listi objavljajo brzjavko, ki jo je poslal bivši predsednik avtonomne podkarpatske vlade msgr. Vološin zunanjemu ministru dr. Chvalkovskemu. Brzjavka se glasi:

»V imenu vlade Karpatske Ukrajine obveščam, da nam sprito proglasitve samostojnosti Slovaške ni bilo več mogoče ostati v federaciji Češko-Slovaške. Istočasno se vam vlada Karpatske Ukrajine zahvaljuje za dvajsetletno sodelovanje, ki nam je pomagalo k dvigu naše narodne zavesti in k našemu kulturnemu razvoju.

Ceski listi objavljajo to zahvalo s posebnim zaželenjem, saj je znano, da se Slovaki celo ob odcepitvi niso mogli izogniti napadom na češki narod.

Seja francoske vlade

Pariz, 16. marca. AA. Seja francoske vlade bo jutri. Predsedoval ji bo predsednik republike Lebrun.

Na zahtevo predsednika vlade je skupščina sklenila razpravljati jutri popoldne in morebiti tudi še v soboto o interpelacijah, ki so bile vložene v zvezi z zunanjo politiko.

Daladier gre v London

London, 16. marca. AA. Reuter. V poučenih krogih nima se nobenega poročila o tem, da bi bil predsednik francoske vlade Daladier dobil vabilo, naj pride v London. Vendar pa v pristojnih krogih izjavljajo, da ni dvoma, da bo Daladier dobrodošel gost, če bo spremljal predsednika francoske republike o priliki njegovega obiska pri britanskem kralju, ne glede na to, da je doseženi program določal, da bo predsednika spremljal samo zunanji minister Bonnet. V zvezi s tem izjavljajo da bodo državniški, ki bodo spremljali predsednika republike, veljali za zasebne goste, a kljub temu ni dvoma, da se bodo pri tej priložnosti vršili tudi politični razgovori.

London, 16. marca. AA. Reuter. Danes dopoldne so poklicali v zunanje ministrstvo francoskega poslanika Corbina. Za njim je bil v zunanje ministrstvu bivši češkoslovaški odpravnik poslov L. Sicek.

Ameriška vprašanja Nemčiji

Washington, 16. marca. AA. (Stefani): Vlada USA je zahtevala od nemške vlade informacije zastran napovedanega protektorata Nemčije nad Češko in Moravsko in zastran poročev ameriških državljanih, živčim v ČSR. Prav tako je vlada zahtevala od Nemčije, da se izreče glede svojih namer glede vračanja češkoslovaških pokojnih dolgov Ameriki.

Nemci prevzeli

čsl. poslanštvo v Rimu
Rim, 16. marca. AA. (DNB). V zvezi z objavljenjem Hitlerjevega proglasa, ki se nanaša na protektorat Češke in Moravske, je nemški veleposlanik Mackensen prevzel danes dopoldne poslopje bivšega češkoslovaškega poslanstva ter njegove posle.

Likvidacija sovjetskega poslanstva

Varšava, 16. marca. AA. (DNB). »Express Porany« je izvedel iz Prage, da je sovjetsko poslanstvo v Pragi likvidiralo vse svoje zadeve še pred prihodom nemških čet. Poslan čete arhive so s tovornimi avtomobili odpeljali iz Prage.

Beneš ne daje nikakih izjav

Chicago, 16. marca. AA. (Stefani). Na vsa vprašanja novinarjev, kaj misli o položaju, je bivši predsednik češkoslovaške republike »r Beneš izjavil samo to, da je v USA zolj profesor in da se kot gost ameriškega naroda ne bavi s politikom.

Finančni odbor senata

Beograd, 16. marca. p. Finančni odbor se je sestel danes dopoldne ob 10. in je pričel načelno razpravljati o novem proračunu in finančnem zakonu. Finančni minister dr. Djuričić je podal eksproze, nakar se je začela debata, ki se je nadaljevala tudi na popoldanski seji.

Veleposlanik Dučić se vrača v Bukarešto

Beograd, 16. marca. AA. Po krajšem bivanju v Beogradu se je veleposlanik Dučić včeraj vrnil v Bukarešto. V Beogradu je veleposlanik Dučić obiskal predsednika vlade in notranjega ministra Dragišo Cvetkovića ter se z njim del časa razgovarjal. Dučić je obiskal tudi nekatere ministre in je naredil več obiskov tudi pri raznih kulturnih ustanovah.

Povratek ministra Ružića

Beograd, 16. marca. AA. Danes se je pripeljal iz Rima pravosodni minister Ružić, ki se je udeležil slavnostnega kronanja papeža Pija XII.

Madžarski protižidovski zakon sprejet

Budimpešta, 16. marca. AA. Zakonski predlog o židih je parlament sprejel z veliko večino. Proti predlogu so glasovali socialisti, liberalci in več poslancev izven strank, med njimi konservativci, nekaj poslancev krščanske opozicije in stranke malih posestnikov. Šef stranke Eckhardt se glasovanja ni udeležil. Rezultat glasovanja ni nikogar presenetil, ker so v Budimpešti že prej pričakovali, da bo zakon o židih v celoti sprejet, treba pa je pripomniti, da bodo nekatere člene tega zakona v parlamentarnem odboru na novo preučili.

Nesreča nemškega prekoatlantskega letala

Pariz, 16. marca. AA. Radijska postaja družbe »Air France« poroča iz Dakerja, da je nemško vozdno letalo, ki je odletelo iz Rostocka pri Kleu v Južno Ameriko padlo blizu otoka Cap Wert v morje. Po radiogramu se zdi, da so posadko rešili.

Silno oboroževanje Anglije na morju

Lani je bilo zgrajenih 43, letos to dovršenih 60, prihodnje leto pa pride v gradnjo še 200 novih vojnih ladij

London, 16. marca. AA. Reuter: V eksproze, ki ga je danes podal parlamentu o proračunskem predlogu za ministrstvo vojne mornarice parlamentarni tajnik admiralitet Gofrey Shakespeare, je naglasil, da se je angleška mornarica v preteklem proračunskem letu povečala za 43 novih ladij. V teku novega proračunskega leta pa bo postavljenih v službo še 60 novih ladij. Shakespeare je med drugim posebno poudaril, da angleški pomorski program zelo računsa s sredstvi za obrambo angleške obale pred pomorskimi in letalskimi napadi. Pomorski program določa graditev dveh hitrih linijskih ladij po 40.000 ton oboroženih s topovi kalibra 16 col. Danes ima Anglija 15 prvovrstnih linijskih ladij, od katerih so bile samo tri zgrajene pred vojno. Do konca leta 1943 bo imela 21 linijskih ladij. V teku novega proračunskega leta bodo ladjedelnice vzele v delo 200 novih ladij. Začelo se bo graditi 6 linijskih ladij, 25 matičnih ladij, 43 križark, 25 rušilec, 19 podmornic in druge.

V prvih povojnih letih, ko je šlo za to, da se sklene pogodba o omejitvi oboroževanja, so največje angleške tovarne vojne ga materiala opustile delo te stroke in začele izdelovati druge proizvode. Ta okoliščina je v začetku oteževala ponovno oborožitev Velike Britanije. Od tedaj dalje je bilo zgrajenih dovolj novih tovarn in je zdaj povečana kapaciteta angleške mornarice. Proizvodnja težkih topov se je v zadnjih 3 letih v Veliki Britaniji 20 krat povečala. Kar se tiče topovskih izstrelkov, vseh vrst topov in min ima Anglija že zdaj rezervo, ki je po mnenju strokovnjakov zadostna za prvo leto vojne pa če bi bila vojna še tako strašna. Ponolnoma sem prepričan, da je pojava vojne ladalstva kot činitelja v vojni postavlja čisto nova vprašanja s stališča obrambne strategije, prav tako pa morem reči, da je strokovna skušna pokazala, da s samimi letalskimi napadi ni mogoče zlomiti volje do odpora kakega naroda. Toda, če bi kdaj izgubila nadoblast na morju bi nas čakala končna propast. Moremo pa mirno smatrati, da je angleška mornarica danes tako močna da more biti kos kakršnikoli sovražni koaliciji.

V nadaljnjem delu svojega eksproze je Shakespeare govoril o usposabljanju častnikov trgovske mornarice za rezervne častnike vojne mornarice, o izpopolnitvi angleškega orožja za uničevanje podmornic in o drugem.

Klajpeda hoče k Nemčiji

Možnost skorajšnje priključitve klajpedskega ozemlja k Veliki Nemčiji

Klajpeda, 16. marca. o. Priključek klajpedskega področja k Nemčiji se pričakuje vsak čas. To potrjujejo tudi programatske izjave, ki jih je dal vodja klajpedskih Nemcev dr. Neumann na seji nemške stranke in v katerih je naglašal, da je bila samoodločena pravica nemškega naroda v Klajpedi najtežje prekršena, ko je bila Klajpeda po versajski pogodbi odtrgana od Nemčije. Litovska vlada je vrh tega tudi pozneje vedno znova kršila avtonomni statut klajpedskih Nemcev. Dr. Neumann je napovedal ukrepe za katere je bil pooblaščen od nemškega prebivalstva v Klajpedi.

Kovno, 16. marca. AA. Po klajpedskih

ulicah korakajo danes sprejeli uniformiranih narodnih socialistov. Povsod vise zastave s kljukastim križem.

Rim, 16. marca. AA. Stefani poroča iz Londona: Po vestih iz Kovna je klajpedska pokrajinska vlada sklenila sklicati klajpedski zbor za 25. marec. Pričakujejo, da bo ta zbor na svojem zasedanju izglasoval najširša pooblastila voditelju klajpedskih narodnih socialistov Neumannu.

Sklicanje deželne zbor

Klajpeda, 16. marca. AA. Litovski guverner je sporočil predsedniku klajpedskega direktorija, da bo sklical deželni zbor na zasedanje dne 25. marca.

Koncentracijska vlada v Franciji na obzorju?

Pogajanja za sestavo vlade narodne sloge, ki bi uživala splošno zaupanje

Pariz, 16. marca. o. V političnih krogih so se danes razširile vesti o pogajanjih za razširjenje francoske vlade. Parlamentarne frakcije naj bi se zedinile za sestavo vlade narodne sloge na najširši osnovi, ki bi imela popolno avtoriteto, ki je nujno potrebna baš v sedanjem kritičnem času.

Pariz, 16. marca. AA. (Havas). V poslanskem odboru za zunanje zadeve je na snočni seji govoril bivši predsednik vlade Flandin o interpelacijah, nato je pa ostro kritiziral vse ki širijo vojno psihozo. Flandin misli, da je sodelovanje z Veliko Britanijo najboljšo poročstvo za ohranitev miru. Dodal je, da vlada ne more voditi nobene druge politike nego politiko splošnega miru.

Zunanji minister Bonnet je navedel podatke o nedavno sklenjenih pogodbah za še večje sodelovanje na vojaško-industrijskem polju med Veliko Britanijo in Francijo ter orisal ukrepe v Tunisu in Somali. Na seji se je pripetilo več incidentov. Na hodnikih poslanske zbornice izražajo željo, naj bi se vendar že končala vsa dosedanja nesoglasja in združile vse zdrave narodne sile, kakor to zahteva sedanji zunanji položaj.

Danes se je sestel senatni odbor za letalstvo in je soglasno sprejel poročilo o predlogu za povečanje proizvodnje v letalski industriji. Odbor je pooblastil svojega predsednika, da obišče predsednika vlade in se z njim posvetoje o nujnih ukrepih, ki jih je treba storiti.

Lebrunov obisk v Londonu

Pariz, 16. marca. o. Priprave za uradni obisk prezidenta francoske republike Lebruna v Londonu bodo v kratkem končane. Prezidenta Lebruna in njegovo gospo bodo spremljali trije ministri vojaških resorov. Francoski državniški bodo imeli v Londonu važne razgovore z angleškimi ministri za vojsko, mornarico in letalstvo. Kakor zatrjujejo, se bo ob tej priliki zaključilo najtesnejše vojaško sodelovanje med Francijo in Anglijo.

Angleški načrt o ureditvi Palestine

Londonska palestinska konferenca bo najbrže že prihodnji teden zaključena

London, 16. marca. f. Včeraj so angleški delegati izročili arabskim in židovskim zastopnikom svoje predloge o ureditvi Palestine. Arabci bodo na angleške predloge odgovorili šele jutri popoldne. Če se ne bo posrečilo v nekaj dneh doseči sporazuma, bo palestinska konferenca zaključena. V tem primeru si bo Anglija pridržala pravico, da sama uredi razmere in naj bi izvršili svet Palestine obstajal iz zastopnikov Velike Britanije in več imenovanih Arabcev in Židov, ki bi bili ministri brez portfelja. Računajo, tudi z imenovanjem posvetovalnega odbora, v katerem bi prišli proporcno po številu prebivalstva zastopniki Arabcev in Židov, ki pa bi bil pod nadzorstvom visokega komisarja. Prisiljevanje Židov se bo omejilo na 15.000 na leto in sicer za dobo petih let. Predlog ima v načrtu tudi klavzulo o prodaji zemlje.

»Times« pravijo, da je malo upanja, da bi Arabci in Židje pristali na ta predlog. »Daily Telegraph« pa poroča, da so Arabci in Židje že sklenili odkloniti britanske predloge in da se bo konferenca končala v začetku prihodnjega tedna.

London, 16. marca. b. Angleška vlada je izročila arabskim in židovskim delegacijam svoje končne predloge glede ureditve palestinskega problema. O predlogih uradno sicer še niso bile objavljene niti ne podrobnosti, vendar pa je bilo mogoče zvedeti, da je Anglija pristala na ustanovitvi neodvisne palestinske države, ki naj bi se ustanovila po prehodni periodi, v kateri naj bi se pokazalo, kako se bo formiralo sožitje Arabcev in Židov v Palestini. Prisiljevanje Židov naj bi se v čim večji meri omejilo.

Letalska zveza

Amerika—Filipini

San Francisco, 16. marca. AA. Davi ob 1.20 je odletelo veliko potniško letalo »Clipper 19«, last družbe »Pan-American Airways« proti Honolulu. To je prvi redni poštni polet na Daljni vzhod.

Vremenska napoved

Zemunska: Zmerno hladno vreme. Pretežno oblačno, nekoliko snega, posebno v gorah. Na primorju burja.

Dunajska: V južnih Alpah spreminjajoča se oblačnost, prehodno omiljenje viharne vremena. Temperatura se za sedaj ne bo mnogo spreminjala.

Praški »Venkov« o vključitvi v Nemčijo

Praga, 16. marca. b. Današnji praški listi objavljajo z velikimi naslovi čez celo prvo stran, da je »kancelar Hitler sprejel češki narod pod okrilje nemškega rajha« in da mu je »zagotovil avtonomni razvoj narodnega življenja in njegovo samobitnost«. Le redni listi objavljajo razen uradnih poročil tudi svoj komentar. Med temi je »Venkov«, ki piše med drugim:

»Potlačiti čustva, dati razumu nadvlado nad vso osebnostjo in nad vsemi dejanji ter v železni samoodpovedi sprejeti dan položaj, izpolnjevati odredbe in zakone, je sedaj edini ukaz, ki si ga mora dati sleherni član češkega naroda kot posameznik, kajti samo tako se bo mogel češki narod kot celota rešiti v prihodnjih dneh. Naš narod zna biti železno discipliniran. To je pokazal že v vseh dneh, ki so sledili krizi 9. marca. Na posebno manifestativen način pa je to pokazal ob prihodu nemške vojske, ob zasrdbi čeških krajev in mest. Položaj kaj da nekatere male skupine niso mogle doumeti niti po monakovski niti po dunajski odločitvi, je sedaj vsakemu popolnoma jasn. Ne bilo bi možno, ako bi ljudje jokali. To je sedaj oče in bi bilo smotno škodovati naši narodni stvari, ako bi se sedaj z besedami ali z dejanji upirali danemu položaju. Smo eden narod, znamo delati in ustvarjati na

vseh področjih, zato se bomo v vseh okoliščinah znašli v tem svojem delu in ustvarjanju. Prezident dr. Hacha je izročil uso češkega naroda v roke kancelarja Hitlerja s polnim zaupanjem. Odločitve predsednika dr. Hache je obvezna za ves češki narod, ona veže nas vse. Smo pod protektoratom nemškega rajha in se moramo zavesti vseh posledic tega našega položaja. Ne želimo pozivati naroda k miru in uvidnosti ker je to samo po sebi razumljiva stvar in bi vsako nasprotovanje pomenilo našo narodno nesrečo. Razumni in pametni Čehi ve, kaj mu je sedaj storiti. Ves narod sprejema nove odločitve s polnim upoštevanjem golo stvarnosti.

Od današnjega jutra dalje živimo pod nadvlado tretjega rajha. Ne presojamo korakov, ki so dovedli do tega. Ne r. kr. minirajmo po nepotrebnosti. Trudimo se, da bomo zpolnili vse odredbe nemških organov. Obnašajmo se vljudno napram nemškimi vojakom, kakor je vljudno njihovo obnašanje. Ne mogli bi pričakovati korektnega postopanja z nami, ako bi sami ne pokazali popolne korektnosti v svojem obnašanju do nemških organov. Ako bomo pokazali — in dokazati moramo! — svojo popolno lojalnost glede na posledice berlinskega sporazuma, bomo s tem olajšali usodo sebi in svojemu narodu.

Nova cesta iz Zagreba v Ljubljano

Na hrvatski strani je že zgrajena, zdaj se prično dela pri Bregani

Velika Dolina, 16. marca

Ena najvažnejših prometnih žil naše države je ona, ki vodi iz Slovenije proti Zagrebu in dalje proti prestolnici Beogradu. Ni čudno, če se je vsa leta po uedinjenju pri raznih prilikah poudarjal pomen te naravne poti, ki veže našo banovino z ostalimi. Zato so odločujoči čimtelji uvideli potrebo, da se tod zgradi moderna cesta, ki bo za razvoj našega gospodarstva, za avtomobilizem in tujski promet sila važna. Po 2000 letih, odkar so imeli tu že stari Rimljani dobro urejeno in oskrbovano cesto, se je vendarle začelo urejanje te zveze.

Odkar je uspelo po številnih intervencijah dobiti kredite, se je začela premakniti z mrtve točke in se je iz Zagreba začela graditi nova moderna cesta proti Beogradu na eni strani in iz Zagreba proti Ljubljani na drugi strani. V poslednji smeri je že dovršena dobra tlakovana cesta do Podusude, od Podusude proti Sl. venji pa je betonska. Zda se dela v savski banovini bližje koncu Kmalu bo popolnoma dovršena povsem nova cesta do Samobora, a izletirana je že do Bregane na banovinski meji, kjer so se že začela pripravljati dela na poslednjem odseku od Samobora do Bregane, odnosno do Spodnje Ribnice, ki je že v naši banovini. Pričelo se je tudi že razlaševanje zemljišč.

Cesta, ki vodi od Podusude v ravni liniji proti Samoboru, teče nize od sedanje državne ceste in preseka veliki ovinek pri Sv. Nedelji, ki je bil avtomobilstvom ovira. Daje tudi mimo Smedenovega kopanišča in se bo vrnila na staro državno cesto v Lugu. To je en načrt, o katerem so razmišljali inženjerji iz dravske in savske banovine in ki bo prav gotovo prodrl. Drugi načrt je doletati, da bi bil prehod iz savske v dravsko banovino precej niže proti reki Savi, tako da bi Bregana in ostali kraji ostali odrezani od glavne ceste, kar bi bilo nesposobno, saj stara cesta prav tu teče v ravni črti. Zda se vrše pogajanja in upamo, da bo nova cesta od Luga dalje vodila po stari trasi, presekala nevarni ovinek pri Jesenicah ob Savi in vodila ob reki dalje proti Brezici. To je želja posavskega prebivalstva. V bližini je vodila že stara rimska cesta iz Emone (Ljubljana) v Novodunum (pri Novem mestu), na desnem bregu Save dalje proti Sisciji (Sisak) in proti Mitrovici (Sirmium) ter v Beograd (Singidunum). Ostanke te ceste se na banovinski meji še poznajo.

Cesta od Zagreba do banovinske meje bo za vozila 7 metrov široka in zgrajena po vseh načelih moderne gradnje betonskih cest. Z obeh strani kolovoza je asfaltirana pot za pešce. Vzponi so malenkostni, ovinki so vsi presečkani, da ni nikakih nevarnosti za avtomobiliste. V načrtu je tudi, da se bo nova cesta ognila zelo ostrumu in velikemu ovinku pri Jesenicah ob Savi. Nova cesta je projektirana bliže proti gradu Mokrice. Ob cesti na savski strani (in upamo, da tudi pri nas) bodo posajene skupine dreve, da ne bo preveč monotono, vendar bo svobodno razgled na Gorjance in na posavsko ravnino. Ravno tu na meji bo tekla nova cesta ob robu Gorjancev, odkoder je krasen pogled na Posavje. Predvideno je, da bo v naši banovini cesta 1 meter širša, da se boste na njej lahko vozili z maksimalno brzino. On-

kraj meje so delali najmodernejši stroji, s pomočjo katerih je bilo mogoče v enem dnevu betonirati 100 metrov ceste. Organizacija je bila brezhibna, zato upamo, da tudi sedaj, ko bo cesta prestopila na našo stran, ne bo nobenih ovir. Upamo, da bo vprašanje trase do banovinske meje (samo še 5 km) rešeno čimprej in da bo tudi prodaja zemljišč, za kar je proračuna nekaj nad 1 milijon dinarjev, zadovoljno rešena čimprej. Merjenja na meji so po večini že gotova, opravil jih je vodja odseka g. inž. Spiler.

V interesu Posavja z Brezicami na čelu in v interesu gospodarskega poživljenja itak zanemarljivega dolnjega Posavja je, da se začne takoj z delom te velepomembne ceste tudi v naši banovini. Graditev te ceste je bila pri proračunski razpravi v narodni skupščini o proračunu gradbenega ministrstva napovedana. Posavci tudi upajo, da se bo nadaljevanje ceste začelo pri meji na Bregani, kar bo edino pravilno. Zato ljudstvo pričakuje, da se bo izpolnila

pravna želja, da tudi Dolnje Posavje dobi moderno cesto. Menda ni pri nas cest, ki bi bile tako potrebne teme tega popravila kakor ravno na meji in sploh na Dolnjem Posavju. Siromašno posavsko ljudstvo na robu Gorjancev in dol v dolini bi s tem dobilo zasluge. Za zgled naj bo savska sekcijska, ki je pri gradnji te ceste onstran meje zaposljevala 90% prebivalcev iz najbližje okolice in je številnim brezposelnim nudila zasluge. Velike važnosti bo nova cesta za tujski promet, saj Posavje ima dosti mčnih točk, lep h izletov, zanimivosti in tudi zgodovinskih znamenitosti. Tova na palic, zgodovinski grad Mokrice z Gubčev ječo, Čateške toplice, okolica Brežice, izleti na Gorjance, na Bizeljsko stran, pa v dolino gradov — vse to so boljše točke, ki jih bo marsikdo rad obiskal z avtom. Zaenkrat pa se te ceste tuji ogibljuje. In je avtomobilski promet ukinito promet na progi Brežice—Samobor. Vrsta problemov bo rešena z moderno cesto na Posavju.

—an.

Smodnik je izdeloval in prodajal

Že leta niso imela oblastva opravka s podobnim primerom

Gorenja vas, 16. marca

Oblastva so že dalje časa sumila, da na Poljan-kem nekdo izdeluje smodnik. Kakor v mnogih takih primerih je tudi tokrat pomagalo srečno naključje priti zadevi do dna. Založen s težkim nahrbtnikom jo je mahal v ponedeljek popoldne skozi Hotovlje zidarski pomočnik Pavel Kos, star 25 let. Ni še prišel iz vasi, ko sta pristopila k njemu dva orožnika in ga pobarala, kaj nosi v nahrbtniku. Kos se je malo izgovarjal, nato pa pokazal vsebino nahrbtnika, namreč štiri zavitke smodnika v skupni teži skoro 60 kg. Kos je kar prostodušno priznal, da se je res bavil z izdelovanjem smodnika, ki ga je narejal iz žvepla, oglja in neke vrste solitra. Kje se je naučil te spretnosti, ni hotel povedati. Vedel pa je, da sme smodnik izdelovati le država. Ker je zaposlen Kos pri gradnji novega Prosvetnega doma v Poljanah, je verjetno, da je hotel porabiti nošeni smodnik za razstreljevanje kamenja, ki ga bodo potrebovali za zidavo tega doma.

Kose so obkaleli tudi na domu, da bi videli, kako je z njegovo smodnišnico. Pri

preiskavi so našli le pičlega pol kilograma žvepla, mlinček za mletje oglja in pa nekaj zavitkov, ki so bili pripravljani, da se napolnijo s smodnikom.

Kos se je bavil z izdelovanjem smodnika že dalje časa. Predlanskim je prodal kakih pet kilogramov smodnika muzarskemu mojstru Pavlu Koširju iz Poljan, ki je potreboval razstrelivo za razstreljevanje kamena pri gradnji svoje nove hiše. Letos v februarju pa je prodajal smodnik nekemu Pavlu Aliču iz Vinharjev, ki je prav tako potreboval smodnik za razstreljevanje kamena.

Po zakonskih predpisih je bil ves Kosu zaplenjen material oddan vojaškim oblastvom v Skofji Loki. Kos sam pa bo moral stopiti pred sodnike, kjer bo pač tudi povedal, kako je prišel na misel izdelovanja smodnika. Izsleditev izdelovalca smodnika je zbudila razumljivo pozornost, saj se leta in leta ne sliši, da bi imela oblastva opravka s človekom, ki ima doma nekako smodnišnico. K izsleditvi Kosa sta predvsem pripomogle orožniški podna: odnik Janez Resnik in pa orožnik Jožef Znidaršič.

Aretacije po umoru lovskega čuvaja

Puške skrite v duplih in cerkvenem zvoniku

Sv. Križ, 16. marca

Naši orožniki si na vso moč prizadevajo, da pojasnijo vse podrobnosti tragičnega dogodka v Zagozdu nad Dolami, kjer je postal 49letni lovski čuvaj Jože Odlašek žrtev divjaških napadov. Ko si je orožniška patrulja pod vodstvom komandirja g. Slaka ogledala prizorišče boja in sestavila zapisnik, so prenesli truplo ustreljenega čuvaja v mrtvašnico na Dole. Tam je izvršil zdravnik dr. Lebing obdukcijo, sodna komisija pod vodstvom sodnika g. Pavloviča pa si je ogledala tudi Odlaškov domaćijo sredi samotne. Skromna družinica lovskega čuvaja s 5 otroki je tam živela v prav idilično življenje. Najstarejšemu dekletu je 15 let, ponos očeta pa je bil 12letni Francek, ki ga je oče Jože že jemal s seboj v gozd in ga je vpeševal v prirodo in zanimivosti lovskega poklica. Najmlajši šteje šele 3 leta. Prihodno nedeljo bi praznoval poglavar družine god. Skrušena družina bo šla na Jožefovo na grob točit solze.

Prizadevanja naših orožnikov, da spravijo za zapahe vse udeležence zločina, so rodila že lep uspeh. Zda so v lititskih sodnih zapisih že štirje fantje. Seveda ni dobila patrulja nobenega osumljenca doma. Po nočnem napadu so se razbežali in so jih morali poloviti šele pri znanih v drugih krajih, kamor so šli fantje prositi zavetišča. V zapisih so: Tone Okrajšek, ki je napad organiziral, Tone Lavrič, ki je sprožil smrtonosni strel, Gustelj Anžič in Rudolf Škoda. Ostale udeležence in pomagače še iščejo.

Aretacija poslednjih dveh je bila zelo dramatična. Sprva sta tajila udeležbo. Pod težo okoliščin in dokazov, ki jih je zbral komandir Slak pa sta le priznala, kako sta sodelovala pri napadu. Naši orožniki vedo, da divjih lovcev ne bodo zatrli vse dotlej, dokler bo skritih kaj pušk. Zato so pritiskali zda na fante, naj oddajo, preden gredo v zapore, vse puške, ki jih imajo pripravljene za prepovedane lovske pohode. Rešila škoda in Anžič vodila patruljo po dolskem okolišu. Fantje so imeli soravnice no orožje, kakor nekdanji rokovanjci. V votlih drevih, po samotnih skednjih in kozolcih iz dupelj so potegnili po ravnih krajih med Dolami in Bistrico kar 5 lov-

skih pušk. Ko so odvedli oba fanta v dolino, sta morala nesti s seboj tudi vse zaplenjeno lovsko orožje. Puške so najrazličnejših modelov. Nekatere so tudi starinske sistema in se polnijo od spredaj. Naši krivolovci niso izbirčni, da le lahko utešijo neugnanu lovsko strast.

Zaradi opetovanj lovskih pohodov so imeli lovski čuvaji, pa seveda tudi orožniki, v vseh tukajšnjih revirjih obilo posla. Med najbolj vestnimi lovskega čuvaja je bil ravno pokojni Jože Odlašek. Tako naši orožniki kakor tudi lovski čuvaji so stopili poslednje čase večkrat v stik s starši trdovratnih divjih lovcev in so jim prikazali vse nevarnosti, v katere se podajajo sinovi — krivolovci. Starši pa seveda v svoji slepi ljubezni niso hoteli verjeti svetovalcem. Zato je lahko prišlo do usodnega dogodka.

Bilo je ravno pred pol letom, ko se je začel v naših revirjih jenski lov. Komandir Janez Slak je osumil Okrajškovega Toneta — tega, ki je bil na nedeljskem lovu razorožen in je potem vodil napadalno akcijo — da je prav on vodja dolskih krivolovcev. Za ta svoj sum je imel komandir tehtne dokaze. Stopil je do Toneovega očeta, ki je ugleden mož in trden gospodar, saj je celo predsednik krajevnega šolskega sveta na Dolih. Oče se je otepal sumničenja, da se sin peča s krivolovstvom. Pri Okrajških so nato izvršili hišno preiskavo, a zaman. Orožje je bilo torej kje drugod.

Kmalu so zvedeli orožniki, da ima Francek kakor tudi drugi skrivališče svojega orožja v cerkvenem stolpu na Dolih. Komandir se je vzpenjal v stolp do zvonov in nato po zaslišanju lestev še više, do slepih lin. Tik pod »jabolkom« je našel puško, last Okrajškovega Toneta. Zaradi posesti puške je bil Tone ovađen. Moral je pred sodnika in je bil kaznovan na 24 ur zopora. Nizka kazen ga seveda ni spametvala.

Dolski krivolovci so se v prepričanju, da jim je lovski čuvaj Jože Odlašek trn v petah, že večkrat menili, da bi bilo dobro, ko bi ga spravili s poti. Namere so se zdaj uresničile. Tone Lavrič, ki je oddal usodni strel, je imel ob aretaciji v svojem žepu kos svinjskega mesa, kos črnega kruha in mašno knjizico.

Takoj, ko se je zvedelo o razbojniškem

Zagrebska sezona

Zagreb, sredi marca

Povprečnemu Ljubljancu, navezanemu in navajenemu na ma hnost in ozkogrudost slovenske prestolnice, ki pripotuje za dan ali dva v Zagreb, je kakor provincijalcu, ki po dolgem prispe spet enkrat v mesto.

Zagreb mu je velemost s samoniklim, pestrim življenjem, navdušen je ob pogledu na množice hiteče po poslu ali za zabavo v vse smeri in ob vsakem času, čudi se nenemnemu, živahnemu prometu, ne more se nagledati izložb in zanimivosti. Zagreb je res tip naglo se razvijajočega in vemer napredujočega mesta, ki hoče postati velemost. Že prvi korak iz vlaka ti daje vtis razsežnosti, širokopoteznosti, vsestranskega valovanja ljudi, prometnih sredstev, trgovine. Kratek sprehod po glavnih ulicah nudi široko sliko bujnega življenja.

Vendar pa človek, ki se muči kaj dalje v Zagrebu, ne more prezreti najbolj zanesljivega znaka današnjih velemosti: prepa-da med kapitalom in množico. Nekatera inozemska mesta znajo kolikor se pač da zakriti bedo in siromaštvo, pri nas pa se to kaže na vsakem koraku. Med krasnimi, veličastnimi stavbami, med razkošnimi avtomobili vseh znamk, med hrupnimi zabavami izvoljenčev Baccha in Venere, med tisoč denarnih mogotcev, ob razkošnih neonskih razbojarnih reklamnih napisih

in vabilih na najrazličnejše zabave, predstave in ples, ti stalno bivanje v osrju Zagreba kmalu odkrije svoje naličje: bedo. Bedo, ki se kaže v vseh mogočih odtenkih. Spoznata mnogo ubožnih starcev, otrok, invalidov, od narave pohabljanih, dela nezmožnih revežev, prodajalcev drobnarij, ki nudijo le malenkostne zasluge, prodajalcev trakov za čevlje, šivank, gumbov in mandarin. Po pet, deset jih stoji ob najbolj prometnih urah v vrsti. Ponujajo svojo robo od cigaretnega papirja preko vijolic do banan in le težko greš mimo njih. Pogled v »stanovanja« teh ljudi, stoječih vedno tik pred obupom, je neznošen, usmiljenje vzbujajoč in skrajno grenak.

Moda, da ta pa ta! Moda je v Zagrebu na vrhuncu. Ne zatirajo zama tukašnje »purgije«, da je Zagreb »mali hrvatski Pariz«. Pestrost barv, blaga, krojev, vseh mogočih in nemogočih klobukov in drugih pokrival neznanega imena, kar ti nudi nedeljska promenada po Jeladčevem trgu in Zrinjevcu, ali pogled v prostorne, razkošne, čudovito razsvetljene dvorane med plešoče pare in zadovoljne »garde-dame« je nepopisen in za tujko mora biti res pravi užitek občudovati raznolikost, mondenost, aparatost vseh teh oblaci in oblačil, prilagojene se vitkosti in ljubosti hrvatskega nežnega spola.

Obiskovalcev kina ima Zagreb rekodno število. Obilica bioskopov je vedno prenapolnjena, večerne predstave so predčasno

razprodane, in dober film (po okusu Zagrebčanov in dober film, seveda) vrže tudi po cele teče. »Ciganec«, precej povprečen ameriški šlagerški film z mladjo, ljubko Anno Vithersovo, teče že ves mesec na platnu in se kaže, da ga še ne mislijo spraviti iz »prometa«. Prevladuje pa vsekakor francoski film. Vivianne Roman, ce igra v dveh filmih »Safia« in »Bela suznjica« ter s svojo odlično gro neprestano poln dvorane. Mogoče eden najboljših filmov, kar smo jih videli zadnje čase, je francoski film »Grech« (Complitt), film s trojico igralcev, Ljubljancanom znanih iz filma »Jeca brez rešotke«. Samo francoska filmska umetnost in francoski esprit sta mogla ustvariti film, ki je brez dvoma eden najodličnejših iz francoske filmske produkcije vobče. Na drugem mestu je ameriški film s predstavnikl, kakršni so: Norma Shearer (Maria Antoinetta), Wallace Beery (Veseli potepuh), Stanlio in Olio etc. Nemški film pa — izgleda — le še bolj živi in se s svojimi operetnimi limonadami polagoma izgublja.

V umetniški akademiji je teden dni razstava treh spomenikov: Augustinčičev »Rudar« za palačo Mednarodnega urada dela v Ženevi, Meštrovičeva Pilsudski za Krakov in kralj Aleksander za Cetinje. Kot laik ne morem in ne smem posezati v podrobnosti, vendar sem se čudil malenkostnemu zanimanju in obisku Zagrebčanov. Pri drugem ogledu sem našel med desetorico obiskovalcev na trojico znanih

obrazov iz — Trbovelj! — So stvari, ki jih pri nas ne znamo prav ceniti. Od treh ogromnih spomenikov stvarne umetnosti in visoke vrednosti gresta dva v tujino, priznanje torej od strani tujerodcev, doma pa mizerno zanimanje za delo ljudi, ki so ustvarjali umetni svetovnega slovesa. Pač venomer po starem: Nemo propheta...

Zgolj kot kronist naj zabeležim zanimivo gledališko novost, Petar Preradović ml. si je s svojim najnovejšim komadom »Čovek bez svedodžbe« še bolj utrdil sloves, ki si ga je pridobil kot pesnik in dramatik. Njegova nova drama je dosegla pri premieri popoln uspeh in stvaritelj glavne vloge dr. Homa, g. Mate Grković, je postavil na oder eno svojih najboljših stvaritev.

Politika teče v razumljivi napetosti v znamenju reševanja hrvatskega vprašanja in venomer v pričakovanju najnovejših vesti. Tako čakajo Zagrebčani vselej pozno v noč na »sutrašnje novine«, ki naj bi prinesle odločitev. Z dotacijami, ki so obljubljene banovini od strani raznih ministrstev, in ki bodo prinesle milijonske vsote na hrvatska tla, si obetajo poživljenje majhnega zastoja v napredovanju, obtok denarja bo povečal promet, delavec in obrtnik bosta prišla do boljšega dela, Zagreb mora po začrtani poti naprej in se nadeja lepših časov.

Branko Berger

Njen ponos
je njeno perilo

lepo, kakor da je novo, ker je opravno z Albus-terpentinovim milom. Albus terpentinovo milo da obilno, mehko peno in hitro razkrajja nesnago

Albus-terpentinovo milo obvaruje Vaše perilo

napadu na vestnega čuvaja, je prihitel v Dole in do Zagozda lastnik revirja g. inž. Zmuc iz Hrastnika. Prišel je tolažiti nesrečno družino. Številna družina je izgubila rednika, zato bi bilo prav — tako meni vsa soseska — da bi prejemale redno mesečno podporo. Kolikor vemo, imajo lovci poseben sklad, iz katerega podpirajo bedne družine lovskega čuvajev. Če je kje in kdaj podpora potrebna, jo gotovo zasluži Odlaškovci. Vsak dar jim bo zda, ko je prišla na revno družino taka nesreča, nad vse dobrodošel. Lovci imajo usmiljeno srce, zato se bodo gotovo spomnili skrušene vdove in petih sirot.

O okrutnosti zločina naj bo slednjič omejeno le še tole: Zdravnik je pri obdukciji pokojnega Odlaška našel v glavi dvanajst šiber, ki jih je bil divji lovec sam nasekal iz žebeljev. Učinek takega naboja je bil zlasti iz bližine tako silen, da je Odlašku razbilo, skoraj vsjo glavo.

20-letnica Celjske legije

Gornji grad, 16. marca

Proslava 20letnice ustanovitve Celjske legije in njenega odhoda na Koroško bo v večjem obsegu v nedeljo 30. julija na Ljubnem, kjer je bilo pred 20 leti središče akcijske fronte edince ob naši uspešni koroški ofenzivi. Program proslave bo v glavnem naslednji: ob 10 služba božja na prostem na Forštu za padle in umrle koroške borce, po službi božji manifestacijsko zborovanje koroških borcev istotam s spomin-skim in programatičnim govorom, ob 14. začetek velike narodne veselice na Forštu. V primeru slabega vremena bo prireditve v gostilni pri Rezarju. Sodelovala bo pri proslavi znana ljubenska godba z godbeniki v gorenjskih narodnih nošah pod vodstvom g. Tevža Anteja.

Na to proslavo bodo posebej vabljeni vse krajevne organizacije Legije koroških borcev, Zveza Maistrov borcev iz Maribora in Združenje severnih borcev iz Zagreba. V Celjski legiji je bilo precejšnje število takratnih dijakov celjske gimnazije in nekaj visokošolcev, ki so vsi danes po 20 letih razkropljeni mimo naše države. Pričakovati je, da se bodo vsi ti bivši legionarji udeležili spominke proslave, kakor so prišli v lepem številu ob 10letnici Celjske legije, ki se je prav tako vršila na Ljubnem. Proslavo priredi krajevna organizacija Legije koroških borcev v Gornjem gradu in je sestavljen poseben prireditveni odbor. Opozorjamo že zda na to proslavo, da si vsakdo rezervira ta dan za izlet v prelepo Gornjo Savinjsko dolino, kjer bodo naši severni borci ob enem manifestirali za svoje dobrovoljske pravice.

Društvo „Cankar“ v Sarajevu

Te dni je bila na rednem letnem občnem zboru agilnega slovenskega delavskega društva »Cankar« izvoljena nova uprava, ki jo tvorijo: predsednik Pastorek, podpredsednik Podpečan, tajnik Telatko, zapisnikar Modič, blagajnik Hartman, knjižničar Šidenfeld in gospodar Koblar. V nadzornem odboru so: Fraunhajm, Gerželj in Raznožnik. Društvo ima pet sekcij in vodi Talatko dramsko, Vodopivec pevsko, Hartman glasbeno, Pastorek izletniško, Meštrovič pa šahovsko.

Vsa na občnem zboru podana poročila so dokaz uspešnega delovanja. Dramska sekcija je priredila 5 javnih prireditev, glasbena 7, pevski zbor pa je štirikrat javno nastopil. Na skupščini je bilo sklenjeno, naj se osnuje tudi socialni oddelk, ki bo zbiral sredstva za podpiranje brezposelnih članov. Sprejet je bil tudi program raznih izletov.

Društvo »Cankar« izdaja v Sarajevu že dve leti književni časopis »Zorac«. Ta časopis je izhajal doslej po dvakrat na leto, v bodoče pa bo imel vsak drugi mesec

Tihotapci perutnine

Rakek, 16. marca

Zalostni rodbinski dogodek v Grahovem, ki je spravil enega v bolnišnico, drugega pa v zapor, je še vedno predmet raznih govoric, tembolj, ker so taki dogodki na Notranjskem prav redki. V torek pa so na postaji na Rakeku prišli dva fanta.

Orožništvo v Cerknici je bilo obveščeno, da je bilo trgovki Werlyevi čez noč ukradenih 22 kokoši. Res čudno, da se je tatvina mogla izvršiti, čeprav je v bližini kološnjaka mnogo stanovalcev, ki bi bili pač morali čuti frfotanje in kokodakanje. Očitno sta bila na delu dva mojstra v takih tatvinah. Kakor so dognale poizvedbe, so bile vse kokoši še isti večer zaklane in očiščene. Sodijo torej, da je bila na delu organizirana družba. Kokoši sta hotela fanta spraviti čez mejo, pa so ju na kolo-dvoru razkrinkali. Fanta nočeta izdati paja-davev, prebivalstvo pa sodi, da je ta družba izvršila še vrsto drugih tatvin ter spravljala zaklano perutnino v Postojno.

V ostalem pa ni čudno, da se v krajih ob meji marsikdo vda preživljanju z nedovoljenimi sredstvi. Prej cvetoča lesna trgovina je mnogim dajala zasluge, kriza pa je zadela delovne ljudi še bolj kakor trgovce. V tej dolini bi treba izvršiti več potrebnih javnih del pa bodo prišli delavaljini do zasluge.

Gospodarstvo

Koliko so Čehi žrtvovali za Slovaško

V 17 letih 9½ milijarde Kč

V kritičnih dneh pred proglašitvijo samostojne Slovaške republike so praski listi objavili zanimive številke o žrtvah Čehov za izgraditev Slovaške v 20 letih skupnega državnega življenja. Znano je, da je bila Slovaška v okviru češkoslovaških državnih finančnih pasiv na pokrajini in so morali Čehi za državne izdatke v tej pokrajini mnogo doplačevati. Zato so se v Slovaški takoj po proglašitvi federacije v okviru okrajne češkoslovaške republike pojavile znatne finančne težave, ki so prišle tudi do izraza pri sestavi slovaške proračuna, čeprav je Češka pri pogajanjih s Slovaško pristala na to, da bo Slovaška prispevala za skupne državne izdatke mnogo manj nega bi znanja njen delež Proračun Slovaške, ki je bil sestavljen za tekoče leto, izkazuje velik deficit čigar kritje se ni zagotovilo. Nedavno zaradi kritja tega

deficita slovaška vlada razpisala notranje posojilo, uspeh vpisovanja pa je zelo slab in se je vpisovanje v zadnjih dneh docela ustavilo. Glede na zaporo dviganja vlog pri slovaških denarnih zavodih je usoda tega notranjega posojila v popolni negotovosti.

Po uradnih statističnih podatkih so znali državni dohodki Češkoslovaške v prvih 17 letih skupnega državnega življenja 210,8 milijard Kč, od teh dohodkov pa je odpadlo na Slovaško 24,8 milijarde Kč. Od skupnih izdatkov v višini 218,9 milijard Kč pa je odpadlo na izdatke za Slovaško 34,3 milijarde Kč. Čehi so torej v 17 letih žrtvovali za Slovaško 9,5 milijard Kč. Kako bo sedaj Slovaška brez finančne pomoči Čehov vzdrževala državno upravo na doseženi višini, je zaenkrat še negotovo.

Načrt zakona o hmelju

Poročali smo že, da je med številnimi amandmani k predlogu finančnega zakona tudi pobudilo, po katerem sme kmetijski minister izdati uredbi, s katero bo uredil stabilizacijo površine hmeljskih nasadov predpisal prisilno organizacijo hmeljarjev in določil pogoje za trgovino s hmeljem in za znakovanje hmelja. Načrt take uredbe z zakonsko močjo ki jo bo izdal kmetijski minister je že izdelan in vsebuje v glavnem naslednje določbe:

V interesu rentabilnosti hmeljarstva se stabilizira površina hmeljskih nasadov. Vsaka saditev hmelja je brez posebnega dovoljenja prepovedana. V sporazumu s trgovskim ministrom sme kmetijski minister na predlog hmeljskih združenj in po mnenju banovinske hmeljske komisije odločiti, da se površine nasadov primerne povečajo ali po potrebi zmanjšajo.

Načrt zakona določa, da mora kmetijski minister v treh mesecih po uveljavitvi vsake hmeljar prijavi pri občini, kjer leži nasad površine svojih nasadov ohraniti na številčnik. V prihodnjih letih pa mora vsako spremembo prijavi najkasneje do konca maja vsakega leta. Vsak hmeljar mora ob dovoljeni strani svojega nasada namestiti napisno desko, s katero bo razviden naslov in poklic lastnika nasada ter število sadik. Vse napisne deske morajo biti po enotnem vzorcu, ki ga predpiše ban.

Na predlog hmeljske zadruge in po mnenju banovinske hmeljske komisije izdaja ban potrebna dovoljenja za obnovo ostarih nasadov ali za povečanje površine nasadov posameznih hmeljarjev, ne da bi se pri tem povečala v zakonu ustaljena površina nasadov v banovini, kakor tudi dovoljenja za splošno povečanje površine nasadov. Pri tem je upoštevati: 1) da se pridelovanje hmelja omeji na strnjene hmeljske okoliše, 2) da se pridelovanje omeji na kmetovalce, to je na tiste, ki sami s svojo družino obdelujejo zemljo, ali pa imajo vsaj glavni vir dohodka iz kmetijstva, 3) da nima v strnjem hmeljskem okolišu nihče več kakor 50%, izven strnjene hmeljske okoliše pa nihče več kakor 25% orne zemlje, ki jo obdeluje, za sajene s hmeljem, 4) da se pridelovanje hmelja omeji le na zavedne hmeljarje, ki imajo vse potrebne pogoje za pridelovanje kakovostno čim boljšega hmelja (dovolj velike sušilnice, škropilnice itd.) in so tak hmelj že doslej pridelovali.

Kdor bo po uveljavitvi uredbe samovoljno sadil hmelj, ga bo moral zopet iztegniti. Če tega ne bo storil na poziv v 30 dneh, bo politično oblastvo dalo iztegniti nasad na stroške hmeljarja. Poleg tega bo hmeljar kaznovan po kazenskih določbah, po katerih je predvidena globa do 50.000 din, v primeru neizterljivosti pa zapor do enega leta. Globa bodo šle v prid fondu za regulacijo hmeljskih cen prisojne hmeljske zadruge.

Obvezna organizacija hmeljarjev

V roku 6 mesecev se morajo vsi hmeljarji ene banovine združiti v obvezno hmeljsko zadrugo, ustanovljeno po zadrugnem zakonu. Če v banovni že obstaja tak ali če obstaja več takih organizacij (zadruga, združenje, društvo itd.), odredi pristojni ban združenje teh organizacij v hmeljsko zadrugo ter predpiše tudi način združitve.

Vsak hmeljar mora najkasneje v treh mesecih po ustanovitvi take obvezne hmeljske zadruge pristopiti k zadrugi kot član ter prispevati 1% vsakega letnega izkupčka za svoj hmelj zadrugi. Način pobiranja predpiše ban, ki lahko prispevek poviša na 2%. Hmeljar, ki v predpisanem času ne postane član zadruge, izgubi pravico pridelovati hmelj. Naloga zadruge je, zastopati interese hmeljarjev skrbeti za čim boljše vnovčevanje pridelka in čim cenejšo nabavo potrebščin in po potrebi tudi regulirati hmeljske cene z intervencijami nakupi. Za morebitne izgube pri intervencijah nakupih se ustanovi pri zadrugi poseben sklad za regulacijo hmeljskih cen, v katerega se steka vsako leto najmanj 25% obveznih prispevkov. Za čim

K povišanju trošarine na kavo

Pred dnevi smo poročali da je v predlogu finančnega zakona ki ga je narodna skupščina sprejela predvideno povišanje državne trošarine na kavo od 8 na 10 din za kg. Na dan uveljavitve povišanja trošarine to je 1. aprila, bodo popisali vse zaloge pri grozistih in maloprodajalcih in se bo pobrala razlika najkasneje do 15. aprila. Ker uvažamo na leto okrog 7,2 milijona kilogramov kave, bo znašala v bo do celotne letne obremenitve konzuma kave z državno trošarino 72 milijonov din.

Državna trošarina na nj edina fiskalna dajatev na kavo, če sama carina znaša na kilogram 18,25 din. K temu je pristeli poleg državne trošarine 10 din se banovinsko trošarino ki znaša 4 din, in v Ljubljani občinsko trošarino, ki znaša prav tako 4 din. Vse trošarine na kavo (državna, banovinska in občinska v Ljubljani) so dosegle že znašajo 18 din na kg. Skupaj s carino pa znaša obremenitev kave 36,25 din. K temu je pristeli še poslovni davek pri uvozu ki znaša 7,5% vrednosti kave pri uvozu brez trošarine, to je povprečno 2 din na kg, tako da znašajo v Ljubljani vsa

uspešnejše poslovanje preskribi ban zadrugi 1 milijon din brezobzračnega posojila iz banovinskega, državnega ali katerega drugega privilegirane denarnega zavoda.

Vnovčevanje hmelja

Vsak trgovec, ki hoče kupovati hmelj, mora imeti poleg dovoljenja po obrtnem zakonu še posebno dovoljenje za trgovino s hmeljem, ki ga izda pristojni ban po zahtevanju banovinske hmeljske komisije ter Zbornice za TOI. Dovoljenje dobe trgovci, ki so že doslej najmanj dve leti izvažali hmelj na svoje ime na novo, pa more dobiti to dovoljenje le tisti, ki se je že najmanj tri leta udeleževal v hmeljski trgovini in nudi primerno lamstvo, da bo nakupljen hmelj tudi prevzel. Dovoljenje more dobiti le jugoslovanski državljan. To posebno dovoljenje se lahko zopet odvzame tistemu, ki je bil ponovno kaznovan zaradi težjih prekrškov uredbe.

Vsak hmeljski trgovec sme v času hmeljske sezone zaposliti potrebno število nakupovalcev, ki v njegovem imenu in na njegov račun sklepajo zanj kupitje. Do konca junija in le v nutnih primerih naknadno mora trgovec prijaviti nakupovalce združenju hmeljskih trgovcev, če tega ni, pa pristojnemu združenju trgovcev. Končno odločitev o tem kateri od prijavljenih nakupovalcev se odobri ohraniti, izda politično upravno oblastvo po zahtevanju združenja hmeljskih trgovcev in banovinske hmeljske komisije. Vsak nakupovalec sme nakupovati hmelj samo za trgovca, ki ga je prijavil.

Nadzorstvo nad nakupovalci vrši politično oblastvo prve stopnje. Nakupovalcu, ki širi neresnične in razburilne vesti in tako izdavi producentu blago pod ceno, da se koristi z diferencialnimi nakupi, in nakupovalcu, ki postopa pri nakupovanju nelegalno in proti dolžbam uredbe, odvzame politično oblastvo izkaznico in ga kaznuje.

Za nakupovanje hmelja predpiše ban v enem letu podrobne predpise in uzanje, ki jih sestavi banovinska hmeljska komisija po zahtevanju hmeljske zadruge in združenja hmeljskih trgovcev. Kupec mora redoma kupovati hmelj na domu producenta. Ponujanje in kupovanje po vzorcu je prepovedano. Hmeljska zadruga je dolžna vsako sezono privediti vzorčni selem in samo na takem vzorčnem seimu sme trgovec kupovati tudi po vzorcu. Vsak kupec je pri prevzemu in izločitvi kučene hmelja dolžan odtegniti producentu predpisani odstotek prispevka za hmeljsko zadrugo ter znesek nakazati zadrugi.

Znakovanje hmelja

Vse hmeljni pridelek v naši državi mora biti uradno označevan in je nakupovanje neoznamkovanega hmelja prepovedano. Načrt uredbe predvideva tri znakovne okoliše in sicer:

1) savinjski okoliš, kamor spadajo vse občine iz celjskega srezu ter občine Šmartno ob Paki, Mozirje in Rečica ob Savini, z gornjegraškega srezu; hmelj iz tega okoliša se označuje kot »Stajerski hmelj Savinjske doline«;

2) okoliš dravske banovine, v katerega spadajo ostale izrecno navedene občine, kjer se prideluje hmelj; hmelj iz tega okoliša se označuje z označbo »Dravska banovina«;

3) podunavski okoliš, ki se označuje kot »Bačka«.

Nadaj vsebuje uredba podrobne predpise glede znakovanja hmelja in predpiše, se glede banovinske hmeljske komisije. Člani te komisije smejo biti državni ali samoupravni hmeljski strokovnjaki, predstavniki hmeljske trgovine. Razmerje med predstavnikom producentov in trgovine mora biti 3:1. Predstavnik producentov predaga hmeljsko zadrugo, predstavnik trgovine pa z združenje trgovcev. V končnih okoliših je predvideno da nastavi pristojni ban posebne hmeljske nadzornice, ki skrbijo za posamezno hmeljarstvo nadzoruje vnovčevanje hmelja in skrbijo za točno izvrševanje uredbe.

fiskalna kavana na kavo preko 38 din na kg. Cena kave brez fiskalnih bremen znaša po kakovosti le 12 do 25 din. Če stane torej pri grozistu najcenejša kava skupaj z ljubljansko občinsko trošarino 50 din za kg, tedaj odpade od te cene le 12 din na uvozno ceno kave, 38 din pa na fiskalna bremena.

Radovijski trgovci in krošnjarstvo

Združenje trgovcev v Radovljici je zbovalo preteklo nedeljo v prostorih hotela Grajski dvor. Predsednik je Savnik, ki je vodil zborovanje je pozdravil zastopnika Zbornice TOI zborničnega svetnika E. Smerkolja in zastopnika Zveze trgovskih združenj L. Lapnika. Tajnik je Hočevar, je omenil da je stanje trgovine klub napredujo. Temu tujskem prometu vsako leto slabše kar je pripisati krošnjarstvu, ki se širi, čeprav je prepovedano. Klub temu prihaja jo krošnjariji dan za dnevom in krošnjarijo ne samo po oddaljenih vaseh, temveč tudi po mestih in industrijskih krajih. P. je prihajali s krošnjami le Bosanci in Dalmatinci, sedaj pa potujejo krošnjariji že z

avtomobil, s katerimi vso svoje blago. Največ prenašajo tekstilnih izdelkov. V povprečju od hiše do hiše v vasi se pripeljejo kar s avtomobilom. V nekaj dneh lahko obhujajo več srezov. V zadnjem času so pričeli krošnjariji celo s kuhinjsko posodo, ki jo na vozovih vozijo od vasi do vasi in prodajajo od hiše do hiše. Kako se to protizakonito krošnjarstvo širi, nam kaže dejstvo, da v pričeli v Radovljici in okolici vozijo že moko in riž.

V debati, ki se je razvila v tem vprašanju, so govorniki omenili, da je bilo v preteklem letu par sto kazenskih prijav zoper nezakonite krošnjarije. Toda vse kaže, da to nič ne zaleže. Konkurenca nasproti krošnjariji ni lahka kajti oni nimajo v primeru s trgovci nobenih stroškov, ne potrebujejo lokalov, o-ebja in tudi ne plačujejo davkov. Medtem ko davčna oblastva za trgovca točno vedo koliko prodaja saj kontrolirajo njegov dovoz, ki jim je merilo za davek, krošnjariji po večini ne plačajo davka ali pa minimalni pavšal. Vrh tega pa krošnjariji prodajajo slabo in škarno blago, ki ga trgovci nima v trgovini.

Da bi se zatiralo krošnjarstvo, je združenje z dovoljenjem političnega oblastva postavilo lastne kontrolne organe. Na običnem zboru so nadalje sklenili, poslati na bansko upravo delegacijo, ki naj raztolmači težnje radovijskih trgovcev glede krošnjarstva.

Nadalje so na običnem zboru razpravljali o posledicah, ki jih bo imela za trgovce na lesenih tamošnjih tovarniških prodajalnih. Trgovci so skušali preprečiti ustanovitve te prodajalne, uspešno im je pa le toliko da bodo prodajalci članom in zaenkrat samo živila. Ustanovitve take prodajalne ni bila potrebna, ker že tak konkurenca med trgovci povzroča, da so cene zelo nizke.

Med slučajnostmi se je razvila razprava o vprašanju, ali ne bi kazalo, da se, kakor pri gostilnah, izdajo dovolitve tudi za trgovino le po krajevni potrebi.

Gospodarske vesti

Mizarski risarski tečaj v Novem mestu. Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani priredi v Novem mestu tečaj za strokovno risanje za mizarske mojstre in pomočnike. Tečaj bo ob nedeljah od 8 do 12 ure v Rokodelskem domu. Prične se v nedeljo 26. marca in bo trajal tri mesece. Poučeval bo domači strokovnjak - mizarski mojster Mizarski mojstri in pomočniki ki bi želeli obiskovati ta tečaj, naj se javijo najkasneje do 22. marca osebno ali pismeno z navedbo točnega naslova pri poslovalnici Zavoda za PO Zbornice TOI v Novem mestu (predsednik g. Aloiz Midhofer). Pouk bo brezplačen. Udeleženci morajo skrbeti sami za razne potrebščine, o čemer dobe podrobnejša pojasnila pri poslovalnici Zavoda za PO v Novem mestu.

Borze

16. marca

Na jugoslovanskih borzah notirajo nemški klirinski ceki nespremenjeni (13,90), prav tako angleški funti (specialni tečaj 238, svobodni tečaj 258). Notranje devize Prage je sedaj ustavljen tudi na naših borzah.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri slabši tendenci trgovanja po 477 pozmeje pa se nudil denar le po 472 (v Beogradu po 471 - 471,50). Zaključki so bili še v 6% begluških obveznicah po 92 (v Beogradu po 91), v 7% investicijskem preloju po 102,50, v 7% blajrovem posojilu po 95,75, v delnicah PAB po 232 (v Beogradu po 230) in v delnicah Trboveljske po 195 - 200.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2315 - 2353, Berlin 1755 62 - 1773 38, Bruselj 734 - 747, Curih 995 - 1005, London 204 45 - 206 65, New York 4345 50 - 4405 50, Pariz 115 42 - 117 72, Trst 229 85 - 232 95, Curih Beograd 10, Pariz 116 550, London 20 60, New York 439 875, Bruselj 74, Milan 23 13, Amsterdam 233 10, Berlin 176 35, Stockholm 106 0750, Oslo 103 5250, København 91 9750, Varšava 93, Budimpešta 87 25, Atene 3 90, Bukarešta 3 37.

EFEKTI

Zagreb Državne vrednote: Vojna škoda, da 472 - 475 4% agrarne 61 50 - 63 4% severne agrarne 62 50 - 63 50, 6% begluške 90 - 91 6% dalm agrarne 91 50 bl, 7% stabiliz 98 50 den, 7% invest 102 50 - 105 50, 7% Seligman 101 den, 7% Blair 95 25 - 96 8% Blair 101 den, PAB 228 - 232; delnice: Narodna banka 7500 den, Trboveljska 195 - 200, Gutmann 35 den, Sečera Osijek 85 - 90, Jadranska 450 den, Brograd, Vojna škoda 471 50 - 472 (471 - 471 50) 4% agrarne 62 50 den, 6% begluške 91 - 91 25 (91) 6% dalm agrarne 90 50 - 90 75 (90 75), 4% agrarne 62 50 den, 7% stabiliz - (99), 7% invest 101 50 - 102 50, 7% Blair 94 50 - 95 50, 8% Blair 100 25 den, (100 50), Narodna banka 7500 bl, PAB 229 bl (230).

Blagovna tržišča

2110

+ Novosadsko: blagovna borza (16 t. n.). Tendence neizpremenljive: baška 152 - 154 slavonske in onatske 152 - 154 sremska 151 - 153 R2: baška 142 50 - 145 40 den; baški in sremski 64 65 kg 155 - 160 jari 68 kg 180 - 185 Oves: baški sremski in slavonski 157 50 - 160 Kukuruz: baška pariteta Indija in Vrhac 95 - 96 baška pariteta Indija sušena 106 - 108 baška pariteta Vrhac sušena 105 - 107 Moka: baška in banatska 0 6% n 0 6% 240 250, 2 20 230 230 200 - 210 2 180 - 190, 2 150 - 160, 2 110 112 50. Fižol: baški in sremski 161 60, vrel 282 50 285 (Hrabi: baški, sremski in banatski 99 - 107.

Iz Kranja

Predstojništvo mestne policije v Kranju poziva prebivalce občine Strazbeča, da se v smislu uredbe o prijavljanju prebivalstva prijavijo za bivanje najkasneje do 1. aprila letos pri tuk predstojništvu na policijski stražnici, kjer dobijo tudi potrebne tiskovine.

K vesti o tihotapljenju blaga iz tovarne »Semperit« v Kranju nam piše skladničnik g. Adol. Azman, da je glede na našo nejasno vest javnost v Kranju prepričana, da je krivec on. V resnici pa je blago tihotapil nevalificiran pomočnik delavca v skladišču g. Azman opozarja, da bo vsakogar, ki bi trdil, da je tihotapil blago iz tovarne »Semperit« skladiščnik, sodno zasledoval.

Zanimiva pravda zaradi ricinovega olja

Ljubljana, 15. marca. Zanimiva pravda se je vršila danes pred trgovskim senatom ljubljanskega okrožnega sodišča. Tvrška Hrovat & Ko iz Ljubljane toži tvrško Zabret & Ko iz Kranja po zakonu o nelojalni konkurenci. Tožiteljica ima v Ljubljani, kakor navaja v svoji tožbi, tvornico lanenega olja, ki poleg običajnega lanenega olja izdeluje tudi olja za industrijske namene in pa posebno ricinovo olje za letala. Tvrška je mnogo let skala ne le najprimernejši način gojenja ricinovega semena ampak tudi najprimernejši način, kako se to olje iz semen prideluje v taki kakovosti, kakor ga uporabljajo pri letalih. To se ji je posrečilo in zaradi tega že kakih 10 let dobavlja kot edini rezi dobavitelj svoje ricinovo olje za letala. Lansko leto je prišla komisija, da si ogleda obrat. Član komisije je bil tudi neki beograjski inženjer, ki je od tvrške zahteval razne podatke, katere je tvrška smatrala za svojo trgovsko in tehnično tajnost. Inženjer pa je v imenu komisije vztrajal na tem, da mu tvrška te tajnosti pove, ker bi sicer komisija morala oditi. Končno je inženjer podatke res dobil iz izrecno opozorilom, da gre za strogo poslovno tajnost. Inženjer pa je potem po zadrževanju obtožnice te strogo zaupne podatke sporočil družbeniku tvrške Zabret. V zvezi s tem se je prvič zgodilo da je lahko ponudila olje za letala tudi tvrška Zabret.

Tvrška Hrovat & Ko je vložila tožbo proti omenjenemu beograjskemu inženjerju in obenem proti poslovodjema tvrške Zabret & Ko g. Ivanu Zabretu in Ivanu Avseneku. G. Avsenek odločno zanika, da bi bil kdaj imel kakšno zvezo z onim beograjskim inženjerjem od katerega torej ni mogel ničesar izvedeti. Obenem pa tudi trdi da sploh nobena tuja proizvodna ali poslovna tajnost ni bila uporabljena v tvornici G. Zabret pa sicer priznava da je beograjski inženjer bil pri njem v Britofu pri Kranju zadržan da ni od nje izvedel nobenih tujih tajnosti. Tvrška je v lastnem poslovanju s pomočjo drugih inženjerjev delala poskuse, saj je tudi dru-

god znan sličen način proizvodnje ricinovega olja, kakršnega izdeluje tvrška Hrovat & Ko. Beograjski inženjer je le nekoč v neki debati o najboljšem načinu proizvodnje ricinovega olja dal neke nasvete, kako naj poskusijo, pri poskusih pa se je izkazalo, da od njega nasvetovani način proizvodnje ni uspešen.

O teh obojestranskih trditvah je danes razpravljali trgovski senat (predsednik sodnik Gregorc, prisodnik pa sodnik Šporn in sodnik laik dr. Pavlin) in zasli sal nekatere priče. Razprava je bila preložena na sredo prihodnjega meseca da se med tem zaslišajo še nekatere nove priče, predlagane od obeh prizadetih strank.

Volilna reforma v Franciji

Pariz, 16. marca. AA. Poslanska zbornica je dopolnje pričela razpravljati o volilni reformi, po kateri naj bi se pri volitvah v parlament uvedel proporcni sistem. Več poslancev je zahtevalo odločitev debate o tem zakonskem načrtu vendar pa je bil njihov predlog odklonjen.

Jubilej Pasteurjevih odkritij

Pariz, 16. marca. I. V. Parizu so včeraj proslavili 50-letnico Pasteurjevega zavoda v navzočnosti predsednika republike Lebruna in ministra za narodno zdravje. Govoril je nekak pokojnega Pasteurja, Valery Radeau-Pasteur, ki je podal sliko o pomenu Pasteurjevih odkritij dočim je prof. Raymond govoril o Pasteurjevem delu.

Justifikacija v Berlinu

Berlin, 16. marca. I. Davi je bil just. f. član 24-letni čevljarški pomočnik Viljem Göring, ki je pretekli teden napadel in umoril nekega šoferja. Kmalu po umru so ga prijeli in postavljen je bil pred izjemno sodišče. V nečelo je bil obsojen na smrt in danes je bila sodba izvršena.

Porast Nemčije od lanskega do letošnjega marca

Številke označujejo časovni vrstni red, kako so prihajale nove pokrajine pod Nemčijo: 1. Avstrija v marcu 1938, 2. sudetsko ozemlje v oktobru 1938 in 3. Češka in Moravska v marcu 1939.

Iz Zagorja

— Nova igalska družina. Podružnica NSZ v Zagorju je ustanovila svoj gledališki odsek in z zanimanjem pričakuje, kako se nan, bo nova igalska družina predstavila. V nedeljo ob pol 20 bo njen prvi nastop v Sokolskem domu in sicer z veseligrad »Svojeglavček«. Nastopi nekaj povsem novih amaterjev. Režija je v dobrih rokah tovariša Goloba. Pričuje se velika udeležba občinstva, posebno še, ker je čisti dobiček namenjen nabavi prapora narodnega delavstva v Zagorju. Novi igalski družini želimo mnogo uspehov.

— Živahno gibanje društev in organizacij smo opažali: zadnje dni. Rečel križ je imel žalno sejo za pokojnim predsednikom Matijem Pečkom ter je obenem razpravljala o važnih društvenih zadevah. V nedeljo je bilo zborovanje Narodne odbrane in je bil izvoljen nov odbor. Obilna udeležba je pričala, da nacionalno delo spet vidno napreduje. V ponedeljek pa bila skupščina Bratovske skladnice, ki je z zadovoljstvom ugotovila porast društvene imovine.

— Kako najlažje dobiš dobro službo. Marsikdo se na razne načine prizadeva, da bi dobil vsaj skromno službo. Tudi v našem revirju je mnogo takih, pa še z družinami, a nimajo sreče, da bi prišli do zaupnika. V gostilni pa je neki srečnik te dni pripovedoval, kako je bil sprejet k rudniku. Pustil je doma kmečko delo očetu, za službo sploh ni prošil, marveč je kar dobil iz Beograda povelje, naj službo v Zagorju takoj nastopi. Zabrel je telefon in fant je bil sprejet, čeprav podjetju ni bil potreben Srečen človek, ki ima ugledne svojece!

— Srne, priateljce smučarjev. Smučarji iz rudarskih revirjev izkorščajo ugodno priliko na smučiščih v okolici Kuma. Stare podlage je bilo že doslej kar dovolj za dobro smuko, zadnje dni preteklega tedna pa je zapadlo okrog 10 cm snega, tako da je bila nedeljska smuka izborna. Poleg tega užitek pa so imeli smučarji v nedeljo izredno razvedrilo z dvajdijo. V Čebulovi dolini so zagorski smučarji naleteli na več srn in srnjakov, ki pred smučarji sploh niso zbežali. Sklenjeno je bilo prav mično prijateljstvo. Smučarji so doglali da pridejo nekatere srne čisto v bližino človeka, ako opazijo, da jim prijazni gostitelji meče hrano. Menda pa tudi dobro vedo, da so zdaj v času lopotstva varne pred smrtonosnimi streli. (To zaupanje jih, kakor kažejo razni dohodki od slovenskih gozdovih lahko stane življenje nred filmanih brezvestnih divjih lovcev). Tako uživajo naši smučarji v kumjanskih hribih v stiku s prirodo kar dvojno veselje.

Iz Novega mesta

— Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes v petek in jutri v soboto, obakrat ob 20.15 (popoldanske predstave ob 15. in 17. za šolsko mladino). V nedeljo 19. t. m. ob 15., 18. in 20.15 ter v ponedeljek 20. t. m. ob 20.15 kolorirani, rani zvočni film »Snegulčica« (Snegulčica in sedem škrtov). Simfonija barv, pesmi in lepote... Predigra: Paramountov zvočni tednik. (—)

JAVOR NAD LJUBLJANO. Prejšnjo nedeljo so bili gospodarji javorske župnije je povabljeni v cerkevno hišo, v kateri je zdaj začasno učilnica, da se pogovore o neki farni zadevi. Odkar je zadnjega oktobra lanskega leta prejšnji župnik Jernej Klinc zapustil Javor in se preselil na Vace, kjer si je kupil hišo prihaja ob nedeljah in praznikih maševati v Javor duhovnik z Rakovnika v Ljubljani. Na pobudo nekaterih župljanov se je pričela akcija, naj bi vsaka hiša v župniji plačala po 20 din v sklad, iz katerega bi se kriili stroški za prehrano in potne stroške duhovnika. Na sestanku se je vnela precej ostra razprava. Večina župljanov se je uprta novi dajativi in so svoje stališče zagovarjali z dejstvom, da so že župniku Jerneju Klincu odrajali biro za vse leto in so na ta način oddeli svojo davščino za duhovnika, ki jim bo maševal leto dni. — Ker so bili na zborovanju navzočni tudi možje iz krajnega šolskega odbora, so župljani sprožili tudi razgovor o novi javorski šoli. Posamezni govorniki so grajali krajni šolski odbor, da je pristal na svet, ki ga je komisija za novo šolo lani določila, poleg župnišča. Domačini bi si želeli novo šolo v središču župnije, kjer so stavbne zaporedje odobrile že uradne komisije v letih 1913, 1926 in 1937. Možejo so grajali deloma zadržanje upokojenega župnika Jerneja Klince, deloma pa so opozarjali, da jim je središnji šolski nadzornik Fran Erjavec obetal, da bo priiskal začasno učilnico v Benici, če pristanejo na to, da se nova šola postavi poleg župnišča. A ker so Beničani precej razumni, bistri ljudje, niso bili zadovoljni samo z začasno učilnico, temveč zahtevajo, če ne bo nova šola stala v središču župnije, da se zgradi nova šola najprej v Benici, nato pa v Javoru.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Poroka med Iranom in Egiptom

Princesa Favzija (slika levi), sestra egiptskega kralja Faruka, se je te dni v Kairu omožila s prestolonaslednikom Irana, Rizo Mohamedom Pahlevijem, ki je na sliki fotografiran s kraljem Farukom (v civilu s fesom)

Pol milijona funtov za vohunsko službo

Secret Service na Angleškem in metode njenih agentov

Tudi britanska vohunska služba je došla sedaj svojo veliko postavko v državnem proračunu in sicer v znesku pol milijona funtov, tako da ima na razpolago šestkrat večjo vsoto nego pred vojno. Značilno je tudi to, da je s to službo v zvezi sir Robert Vansittart, ki je na ta način v zunanjem uradu centraliziral ne samo propagandne službe, to se pravi britski radio, organizacijo za pospeševanje industrije in tujkega prometa ter organizacijo za kulturno propagando, temveč tudi tajno službo, Secret Service.

Člani Secret Servicea se med seboj ne poznajo ali pa le v izjemnih primerih in jih imajo v evidenci le z določenimi številki. Običajno ima vsak svoj posebni

poklic in izbira tako neopazno informacije v tujih deželah, ki jih oddajajo običajno ustno diplomatskim zastopstvom ali pa osebno v Londonu.

Eno izmed pravil je namreč to, da si naj svoja opazovanja čim manj zapisujejo. Običajno niti ne gre za kakšne važne državne skrivnosti tujih dežel, temveč za tiseče majhnih podrobnosti, iz katerih si potem v Londonu potem sestavi jasno sliko o razmerah in tajnostih v posrednih deželah. Ker v parlamentu glede tajne službe običajno ne zastavljajo vprašanj, a prav gotovo na takšna vprašanja ne dajejo odgovorov, je tudi na Angleškem organizacija in delovanje te tajne službe zadeva zelo redkih oseb, ki so vanjo posvečene.

Vroči vrelci namesto petroleja

Tasmanija, veliki otok pred južnovzhodnim konicem Avstralije, je najmanjša država avstralske državne zveze. Tu so v zadnjih mesecih pridno stikali za petrolejem, ki so ga domnevali ob reki Scamandru.

Toda upanje glede tega petroleja je sedaj izginilo, čeprav odprava, ki so jo poslali tja ni ostala brez uspeha. V bližini Scamandra so odkrili namreč toplo reko, ki spravlja velikanske množine vroče vode iz globine zemlje. Geologi si še niso edini o tem, kako naj pojasnijo ta fenomen, tasmanjsko vseučilišče je pa ukinilo, da je vse potrebno, da uredi veliko združenje kopališče ob tej topli reki.

Policisti — bogovi...

Policijska patrulja je prišla v zadnjih mesecih v doslej še neraziskano ozemlje Nove Gvineje. To ozemlje so hoteli ob tej priliki kartografirati in prefotografirati za avstralske geografske zavode. Izbrali so najboljšje uradnike in najpogumnejše člane domačinske policijske čete.

Vse je šlo dobro toliko časa, kolikor so domači rodovi, ki dotlej še niso bili videli belega človeka, smatrali obiskovalce za bogove, ki so privedli izlet na zemljo. Toda domačini so te »bogove« natančno opazovali podnevi in ponoči ter so jim postali nevarni ko so uganili, da živijo prav tako kakor vsi drugi ljudje. Navzlic temu je policijski odpravi uspelo, da se je brez večjih izgub rešila iz nevarnega položaja.

Rumunska strojnica za ročne granate

Tehnična komisija rumunskega vojnega ministrstva preizkuša zdaj tip mitraljeze za metanje ročnih granat. Strojica vrže baže v minuti časa 150 granat 150 m daleč.

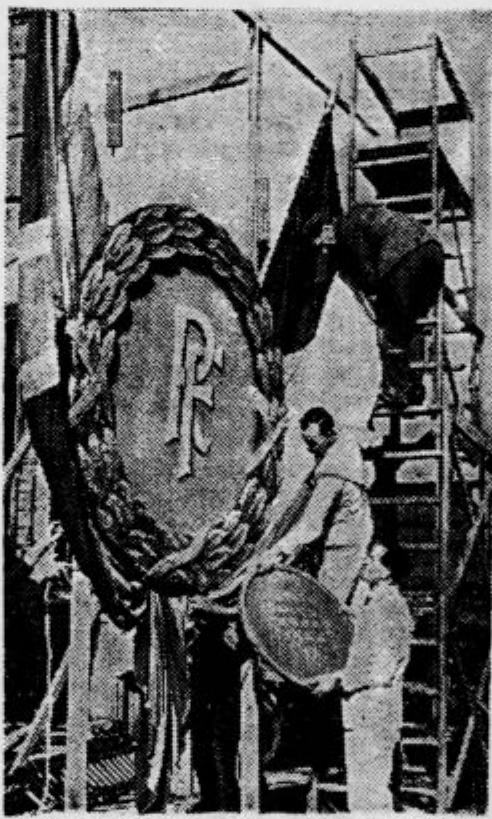
Vlak zavozil v skupino delavcev

V ponedeljek ob pol štiriinast uri popoldne je zavozil med Dortmundom in Kilonom vlak v skupino delavcev, ki so bili poslani s popravljanjem proge. Pet delavcev je bilo usmrčenih, dva pa ranjena.

Poštno letalo treščilo na zemljo

Poštno letalo na progi London—Bruselj se je zrušilo v torek zjutraj ob 5.45 v bližini letališča Haren na zemljo. Trije spremiljevalci letala so se ubili, poštne vreče pa so zgorele v ognju, ki je nastal zaradi eksplozije.

Pred Lebrunovim obiskom v Londonu

Prestolnica Anglije se pripravlja na dostojen sprejem predsednika Francije. Ulice v okolici Westminstera so že zdaj dekorirane s simboli francoske Republike

čas v notranjost teh zavoljo večnega ledovja in snega skoraj nedostopnih predelov na severu ameriške celine L. 1931. so ob Velikem Medvedjem jezeru prvič odkrili radij in srebro, lansko leto so odkrili zlati rudnik ob nekoliko južnejšem Velikem Suženjskem jezeru. V aprilu so začeli vrtati, deset mesecev pozneje pa so začeli rudnik izkoriščati že z vsemi strojnimi pripomočki moderne dobe.

Kaj to pomeni, more presoditi le človek, ki je bil kdaj v teh slabo naseljenih in odličnih krajih. Po vsej priliki bi v tako kratkem času sploh ne mogli do zlatih zakladov Aljaške, če bi ne razpolagali z letali. Letala vzdržujejo tudi v najhujši zimi zveze z Aljaško, z letali so pripeljali tudi stroje in vse druge potrebščine do obeh rudnikov, ki jih sedaj izkoriščajo. Večje stroje so sicer s težavo prepeljali od Edmontona proti severu po vodni poti, in sicer po reki Atabaski in Suženjski reki. To je bilo mogoče seveda le v kratkih poletnih mesecih, kajti reke so na Aljaški več nego pol leta zamrznjene.

Sirna dežela na severu je še pod globokim ledom in snegom, a že je začela moderna tehnika s svojimi stroji napad na zlato. Se v zadnjem tednu so iz teh krajev sporočili temperature 63 stopinj pod ničlo. Nihče ne more povedati, kakšni zakladi utegejo ležati še v globini teh daljnih krajev.

Beethovnova sonata ozdravila blazneža

Medicinska senzacija v Kodanju

Na eni najbolj prometnih cest v Kodanju se je ustavil te dni predpoldne ambulančni voz ondotne blazneže. Čuvaji v njem so imeli nalogo, da odvedejo nekega znanega odvetnika iz njegovega stanova.

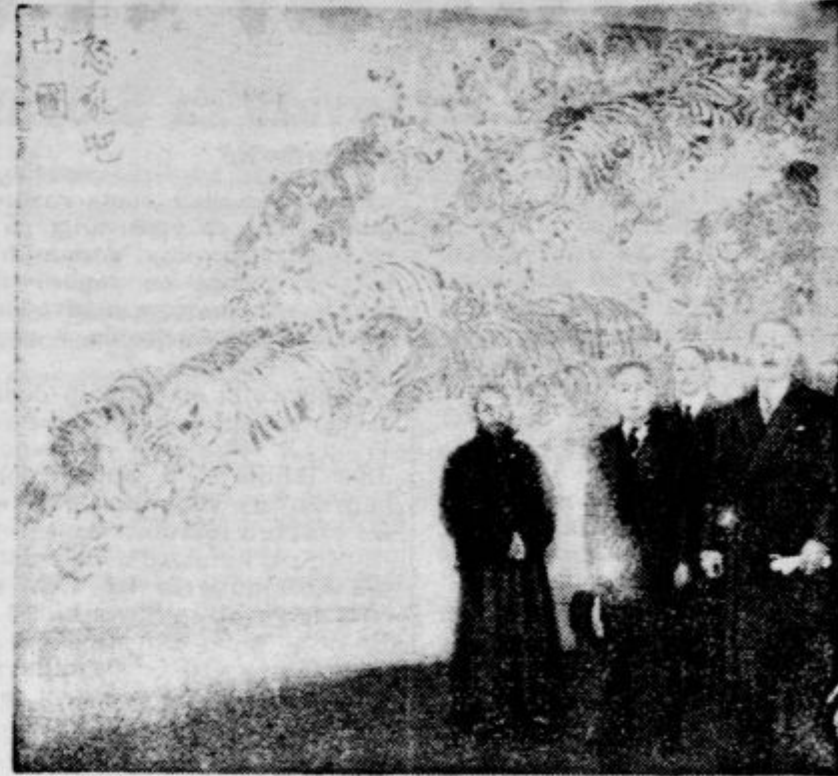
nja. Odvetnik je bil bolan za hudo nevraženost in je sam predlagal, naj ga odpeljejo v sanatorij. Ko je pa s svojega okna v šestem nadstropju zagledal ambulančni voz, je dobil napad besnosti. Stekel je k vratom, jih zabarikadirnil, vrnil se je k oknu in začel kričati, da si rajši vzame življenje, nego da bi se dal zapreti v blaznico. Končno je splezal na streho in zagrozil, da plane v globino, če ga bodo nadlegovali.

Celo uro so se zaman trudili, da bi bolnika pripravili do tega, da bi se vrnil v stanovanje, potem so pozvali gasilce. Odvetnik je bil med tem dospel do viška krize. S peno na ustih je rjovel, da ga hočejo ubiti in naj mu pridejo na pomoč. Gasilci so oklevali, da bi šli na streho. Spodaj so bili pripravili sicer doskočno platno, toda malo nad njim so bili v zraku vodi visoke napetosti, ki bi se jih mogel nesrečno pri padcu dotakniti.

Nenadno pa se je zgodil čudež. Ko je baš kazalo, da se bo drama slabo končala, so zaslišali zvoke Beethovne sonate v mesečini, ki jo je predvajal radijski zvočnik. Čez nekoliko trenutkov so ljudje spodaj opazili nenadno spremembo pri bolniku. Pomiril se je, prenehal je kričati in mahati z rokami in nato je s čudovito spretnostjo splezal spet v svoje stanovanje. Po nekoliko minutah je odprl vrata in se dal sanitetcem mirno odvesti.

Pomirajoči vplivi glasbe na duševne bolnike so sicer znani in jih izkoriščajo tudi za zdravljenje. Da bi se pa v primeru akutnega napada besnosti in zasledovalne blaznosti, njeni učinki pokazali takoj, je nekaj izrednega. Zato je stvar tudi v znanih krogih zbudila zanimanje.

Kitajsko slikarstvo v Parizu

Kitajski slikar Čangčiantse je otvoril v Parizu razstavo svojih del, katero si je ogledal tudi državni prezident Lebrun. Umetnik stoji na levi

Železniška nesreča

18 mrtvih, 30 hudo ranjenih

V ponedeljek zvečer se je primerila na francoskem blagovnem kolodvoru Chateau Roux huda železniška nesreča. Ekspresni vlak Paris—Toulouse je zavozil s polno brzino na tir, kjer sta ležala prevrjena dva vagona tovornega vlaka. Tovarna vagona sta se bila iztirila zato, ker je iz vagonov za živilo pobegnil vol, ki je med premikanjem vagonov prišel pod kolesa Lokomotiva in štirje prvi vagoni brzega vlaka so se iztirili ter so obležali v bližini prevrjenih dveh vagonov tovornega vlaka v razvalinah. Nesreča je zahtevala veliko število človeških žrtv, in sicer poročajo, da je osemnajst potnikov mrtvih nad 30 pa hudo ranjenih.

Brzi vlak se je odpeljal iz Pariza zvečer ob 20.15 V redu je minil postajo Limoges, po dveh urah vožnje je bil že v bližini Chateaurouxa. Strjevodja je tam zagledal na progi dva prevrjena vagona. Potegnil je zavoro — toda bilo je že pre-

pozno. Lokomotiva je z vso silo zdirjala po tiru naprej in je obtičala. Prvi voz so naslednji vagoni porinili naprej, da se je prednji del postavil pokonci, ostali vagoni so pritisnili za njim.

Takoj so alarmirali reševalce in v kratkem je prispelo več ambulanc na kraj nesreče. Toda noč je bila temna in reševanje ni bilo lahko. Ob svitu plamenic so morali sekati železje in les, da so lahko osvobodili umirajoče in mrtve. Gasilci so naposled dobili žaromet, ki je nekoliko olajšal nočno delo. Izpod razbitih prvih dveh vagonov so potegnili osem mrličev. Pet naslednjih je bilo zagvozdanih med lesovje razbitih voz in teh niso mogli potegniti izpod razvalin.

Sele ob dveh zjutraj so reševalci končali svoje delo. Bilanca je bila porazna: 18 mrtvih in 30 hudo ranjenih, ki so jih odpeljali v najbližjo bolnišnico.

Zaklad med starimi knjigami

Neverjetna zgodba, čeprav navaja ime tistega, ki jo je doživel

»Hvala Bogu, da so tudi dolgočasne knjige!« S tem vzklikom je g. Clements iz Londona zaključil zgodbo, ki bi mu bila kmalu požrla vse prihranke.

Zgodba se je začela s tem, da je g. Clements nekaj starih knjig, ki so ležale v pozabljenem kotu in ki se ji ni že več ljubilo, brisati prahu z njih. Prodala z vozičkom potujočemu prodajalcu starih knjig, kakršne je videti tu in tam po londonskih ulicah. Izkupilek je zadoštoval baš za dve kinematografski vstopnici.

Ko pa je svojemu možu sporočila z veselim obrazom to kupčijo, je mož preble-

del kakor zid. V eno izmed knjig je bil shranil namreč vse svoje prihranke, pet bankovcev po 20 funtov sterlingov, da bi jih imel za čase stiske. Takoj je začel iskati tistega prodajalca in ga je tudi našel, a baš tisto knjigo je bil mož že prodal. Z gnevom in žalostjo v srcu je šel Clements svoja pota, deset dni pozneje pa je prav isto knjigo slučajno odkril pri nekem drugem prodajalcu. Z utripajočim srcem je začel listati po njej in res je med njenimi stranmi od 191 dalje našel svoje bankovce. Najsi je bila knjiga med tem še toliko v rokah, nihče je ni mogel prebrati do 191. strani...

Kadar ni sloge med brati

Zemljevid ozemlja bivše CSR; Češko in Moravsko (na levi) je že zasedla nemška vojska; Slovaška je postala nezavisna država; Podkarpatske so pobasali Madžari...

Dežnik je vendarle orožje

Dežnik po vsej priliki vendarle ni stodototen instrument miru, kakor so v zadnjih mesecih o njem govorili v zvezi z gospodom Chamberlainom. Nasprotni dokaz je podala neka Parizanka, ki so jo ponoči na samotni poti napadli trije potepuhi in ji hoteli iztrgati ročno torbico. Pogumna žena je zgrabila svoj dežnik za drugi konec in je nasula na glave napadalcev takšno točo udarcev, da so jo hitro odkurili.

Poljub naj ga podžge za zmago

Francoski kolesarski dirkač Billiet je dobil pred startom v zadnjem delu kolesarske dirke šestih dni poljub od ženske — da bi tudi v zadnjem delu tekme zmagal in privedel prvi na cilj

VS AK DAN ENA

Od svojega štiridesetega leta je delal slovit škotski romanopisec sir Walter Scott neustrašno podnevi in ponoči. Sprejel je bil jamstvo za neko trgovsko podjetje, ki je šlo potem v konkurz in za ogromno vsoto 50.000 funtov, za katero je bil jamčil, je moral potem neprestano pisati, da je kaj zaslužil.

Njegov grad v Abbotsfordu je bil gostom vedno odprt, toda Scott sam je bil tako preobčuten z delom, da se jim ni mogel posvečati. Nekoč je stopila neka malo prismuknjena dama v njegovo delavnico in mu je začela delati komplimente. »Ljubim vas,« je dejala molčečemu možu, »zakaj me puščate zaman hrepeneti?« Dama je snela svoj prstan in nadaljevala: »Poglejte ta prstan. Moja ljubezen do vas je podobna njemu: nima nobenega konca!« Scott, ki so mu druge stvari rojile po glavi, je odgovoril, ne da bi odločil perjo: »Tudi moja ljubezen do vas sliči temu prstanu: nima nobenega začetka!«

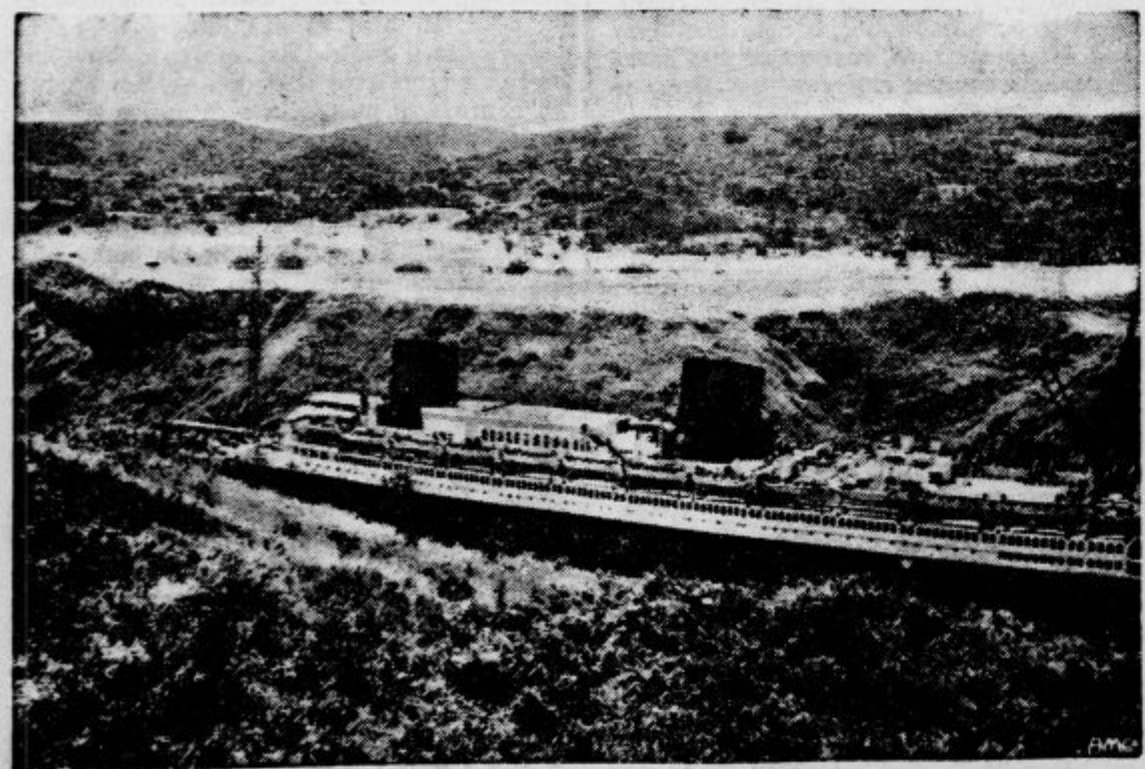
ANEKDOTA

»Ali hočete zamenjati vašo jerebico za mojega zajca?«
»Koliko pa ste plačali zanj pri mesarju?«

(»Ric et Rac«)

Vožnja skozi Panamski prekop

Nemški prekomornik »Bremena« na poti skozi Panamski prekop

Kulturni pregled

Zgodovinske podobe za bansko palačo

Slovensko slikarstvo novejših dob nima nobene večje ali pomembnejše zgodovinske podobe. Vendar ne gre, da bi naši likovni umetnost zaradi tega dejstva omaloževali; je namreč po vsem svetu prav tako malo slikarstva, ki bi bilo po razsežnosti svoje plošve prav toliko umetnine. Bili so časi niti ni do go tega, ko je tako podoba v čisto slikarskem pogledu veljala za nekaj manjvrednega, za nekaj, kar ni moglo združiti s pojmom prave umetnine. Je res: umetnine ne sodimo po velikosti poslikane plošve, temveč so za to povsem druga, določena merila. Za slikanje zgodovinskih podob je slikar vezan na številne utեսnitve najsi bodo to dognana zgodovinska dejstva, prostor, oblačila itd. vse kar ne da umetniku, da bi se v svojem ustvarjanju sprosti, do kraja brez slehernega predodloka. Zgodovinske podobe utegnejo poleg svojega dekorativnega

vsega potrebnega pa se je izgubljali v nemogočih (ker neizpolnivih) zahtevah, ki naj bi ustvarjali videz, da so razpis sestavljali strokovnjaki...

Udeleženci natečaja so se lotili zgodovinskih motivov kakor so knez Kocelj in njegovi stiki s sv. Cirilom in Metod, ustoličenje koroških vojvod, turški boji, kmečki pusti, prihod Slovencev k morju, Zoisov krog, Napoleon v Ljubljani. V tem vrstnem redu nekako jih naštevamo tudi izpis iz ocene nagradne komisije, ki so ga podpisali umetniški zgodovinarji dr. Ložar, dr. Mesesnej in dr. Stele. Naj na tem mestu izpopolnim pomanjkljivost njihovega dela s pojasnilom, da je zastopan Tone Kralj z motivom kralja Matjaža, ki so ga nagradili z odkupom. Imenovani gospodje zaslužijo svojo grajo. Njihova dolžnost je vendar bila, da se strogo držijo pojmov, ki je zahteval zgodovinske motive.

M. Sedej: Ustoličenje

učinka zadostiti še drugemu namenu, n. pr. vzgojnemu. Ustvarjeni smo tako, da si določeni dogodki vse lažje zapomnimo. Če smo si ga prej ogledali upodobljenega. Slikar zna na sliki zgostiti toliko dejanja in toliko podrobnosti, kakor jih ni moglo prikazati ali opisati s tako popolnim spisom. Take podobe nedvomno bodo narodno zavest in ponos in zato se mi zdi, da je bilo to odločilo, da je banovina prošlo jesen razpisala natečaj za izvršitev idejnih zasnov Slovenskih zgodovinskih slik.

Pravkar je v umetnostnem paviljonu pod Tivolijem na ogled delo 10 udeležencev natečaja, enajsti se je odpovedal javnemu razkazovanju svojega dela. Za presojanje razstavljenih slik je treba spoznati pogoje razpisa, ki je na prvem mestu zahteval: Predmet natečaja je naprava idejnega osnutka za opremo notranje stene hodnika s slikano v taki tehniki na platnu, ki je najbolj podobna fresko tehniki in ne daje slikam nikakega leska, odnosno ga izloča čim bolj. Platno se pritrdi na spodnje okvirje in obesi na določena mesta. V tretji točki stoji zahteva: Slike nad vrati pa tvorijo estetsko in idejno vez med glavnimi in stranskimi slikami v prosti kompoziciji po predurku natečajnika samega kot dekorativni elementi ali kot deli glavnih kompozicij.

M. Pregelj: Ustoličenje

Predstavljamo si torej glavni, dolgi in ozki hodnik z dvema velikima slikama, visokima po 2, dolgima po nekaj manj kot polovici meter. Svetovalci pri razsodišču bi morali vedeti, da veljajo za opazovanje slike neka splošna pravila. Normalna razdalja med gledalcem in podobo naj bo dolžina dvakratne diagonale slike; torej naj bi bila pri slikah omenjenih izmer okrog 15 metrov. Hodnik po vsej verjetnosti ni toliko širok in bo v najboljšem primeru učinek tam obesjenih podob podoben učinku slik v muzejskem hodniku, kjer obsejajo zaradi gneče podobe tudi v najžejše hodnike, čeprav si jih od nobene strani ni mogoče ogledati. Druga malo premišljena zahteva so določene izmere podob. Na takih podolgovatih ploščah je mogoča le kompozicija v obliki friza, za svobodnejšo kompozicijo bi bila nujna za meter večja višina. Na banovini je dovolj arhitektov, ki bi znali hodnik primerno urediti. Brez greha bi smeli žrtvovati le eni opaži, ki prav gotovo ni baš plemeniti dekor. Z malim sredstvi bi bilo mogoče steno arhitektonsko tako preurediti, da bi za slike polja normalnih izmer v primernejših okvirjih zaključili. Tako slike prav gotovo ne bi ustvarjale dojma, da so le zato tu, da izpolnjujejo dolgočasne prazne lise nad lesenimi opažem. Brez ozira na vse te podrobnosti, ki jih odločujoči niso utegnili premisliti pa je treba poleg latovščine, v kateri govori razpis, poudariti ves nezmišljen stavljene zahteve. Na platnu sta mogoči le dve tehniki, v olju ali v temperi. Prva zahteva brezpopojno prevleko z lakom druga te z ozirom na emulzijo, kakršno slikar uporablja pri slikanju. Slikarska tehnika do danes ne pozna nobene načina, ki bi bil najbolj podoben fresko tehniki niti je smisel kateregakoli slikarskega načina, da bi bil njega namen približevati se imenovani tehniki. Način, ki je najbližji freski je fresco, in na tem ni mogoče ničesar izpopolniti niti čarati, kakor bi bilo nujno po razpisu. Tempera ima manj leska kakor oljna podoba, ki pa se da preobleči z motnim lakom, tako da gledalec ne moti preobila upadajoča luč. Verjetno so sestavljenci razpisa želeli reči, naj bodo izgotovljene slike motnega izgleda, pa so postavili tako nes pametno prispevajočo s tehniko ali fresco. Značilnost prave freske je namreč prav tisti čudoviti nežni lesk steklenatega lošča iz kristalinskega ogljenčevega apnenca, ki se stvori na površini freske in čvrsto veže barve s podlago.

Edino prava podlaga za stensko sliko je stena sama. Slikati jo na platno in pri trjevanju na steno je zasilen pripomoček. Res škoda, da si sestavljenci razpisa, glede del samih niso bili na jasem. Skrivnost je zakaj niso vprašali za svet kakoga slikarja, pač pa je umetnostne zgodovinarje, ki razumljivo ne morejo imeti za dostojnih pojmov o tehničnih plati dela. Pravilno sestavljeni razpis bi moral vsebovati točne določbe z ozirom na tehniko izvršenega dela, kakor tudi sklepe in točen predpis za velikost zasnutkov. Namesto

Kako naj se udeleženci silčnih natečajev zanašajo na imenovane avtoritete, ki niti ne vedo, da je kralj Matjaž iz naše narodne tradicije predvsem pravičnica, ne pa zgodovinska oseba. Še manj pa je njihova odločitev možna, če so hoteli z njo prezreti osnutke, ki bi po resnosti svoje zasnove vse bolj zaslužili pohvalo, kakor pa »zgodovinska« podoba kralja Matjaža.

Prvo nagrado so določili zasnovi G. A. Kosa, ki je obe veliki sliki komponiral z motivoma ustoličenja koroških vojvod in boja za staro pravdo. Prvega je izdelal v večji izmeri. Priznati je treba, da je edino Kos pravilno pojmoval arhitektoniko prostora. Slike bodo visele visoko tik pod stropom in je torej za izpeljavo kompozicije primerno čim nižje obzorje, z linearno kompozicijo v ploščvi. Višji horizont, kakor so se ga posluževali skoraj vsi ostali natečajniki, odprta pogled v ozadje, kar povzroča prenatrpanje ploščve s figurami, ki morajo biti za to tem manjše. To pa gre zopet na račun jasnosti in preglednosti podanega dejanja. G. A. Kos v svojo kompozicijo ni vdahnil kake razgibanosti, nasprotno je figure postavil v namočen lezene drže brez slehernega dejanja. Zato ustvarja njegova zasnova dojem popolne akademske rešitve motiva z dokaj točnim prenosom po naravi zrisanih modelov.

Barvno je njegova zasnova dobra, saj je edini on upošteval okolico in prostor, kamor je delo namenjeno. Zasnova sama očituje neko težkočo in trud, kar kaže, da se slikar prece bori s tehniko kompozicije, ki mu edina dela težave pri izvršitvi. Pogreši je tudi s zasnutki supraportnih podob, ki naj bi bile po določbi razpisa estetsko in idejno v zvezi z glavnima podobama. Kos si je kratkoma pomagal z dvema tinožnjema v plakati tehniki, ki ju nikakor ni mogoče spraviti v zvezo s kakim zgodovinskim dogajanjem niti estetsko, niti idejno.

Na splošno bi bilo glede motiva koroških vojvod poudariti da je za to zgodovinsko dejstvo znanih precej točno dognanih simbolnih dejanj. Nista bila le kobila in bik, ki ju je prejel knez (Edinger) od vojvode, temveč je prejel tudi oblačilo, platno, sadne pridelke itd. Točno je dognano, kako so se naši ljudje oblačili za vsako dobo posebej in v tem pogledu slikarju ni dopustna prevelika samovolja. Zaradi kostumov sta prece, grešila M. Sedej (drugi odkup) in M. Pregelj. Prvi je svoje Slovence oblekel v nekaka antična oblačila, dočim jih je drugi naslikal deloma gole, čeprav zahteva vemo, da so naši predniki tiste čase hodili prav solidno opravljeni. Kompozicijo sta oba rešila dobro. Pregelj morda za moj okus nekoliko preveč teatralno.

K. Tratnik (tretji odkup) je naslikal kmečki punt in begunce, motiva, ki sta po želji razpisovalca verjetno premalo »zgodovinsko prijemljiva«. Gorjupovi turški boji so za našo zgodovino usodnih pomenov, so pa premalo vezani na kak določen dogodek. R. Slapernik si je izbral ustoličenje; njegova kompozicija v skromnih sivih tonih ustvarja dojem po sili sestavljenih figur. Smreka: si je zbral bližnjo zgodovino Napoleona v Ljubljani, S. Šantel Zoisov krog in prihod Slovencev, od katerih je posebno slednja resno komponirana. Oba pa nista naša dopadajanja pri ocenjevalcih. Prihod Slovencev k morju in prisega meču sta zanimala A. Sirka. Prvega je obdelal po načinu Medulica.

Nedvomno je še dovolj točno dognanih zgodovinskih dogodkov, pomembnih za usodo Slovencev. Slikarji naj bi je pregledali našo zgodovino. Kot prvi poskus za ustvaritev naše upodobljene zgodovine pa so ti uspehi kar zadovoljivi.

Č. Škodlar

Naše gledališče

DRAMA

Sobota 18.: Prevara. Izven. Znižane cene od 20 din. navzdol.
Nedelja, 19. ob 20.: Hlapci. Izven. Znižane cene.

V soboto zvečer bo vplazila drama izven abonmaja Standerkerjevo dramo iz kmečkega življenja »Prevara«. V vlogi Lenke bo gostovala gđ. Ema Starčeva. Članica mariborskega gledališča, ki je to vlogo igrala tudi v Mariboru z najlepšim uspehom. Starčeva je mlada, izredno na-

darjena dramska igralka. Ostala zasedba kakor na premieri. Za predstavo bodo veljale znižane cene.

Odpovedana predstava. Za danes, v petek ob 17. določena dijaška predstava »Upniki, na plan« odpade.

OPERA

Petek, 17. ob 15.: Evgenij Onjegin. Dijaška predstava Globoko znizane cene. Sobota, 18.: Werther. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 19. ob 15.: Ančka. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Traviata. Gostuje ga. Zlata Gjungenac. Izven.

Opozarjamo na današnjo dijaško predstavo, ki se bo začela točno ob 15. Peli bodo Čajkovskega opero »Evgenij Onjegin« v sledeči zasedbi Tatjana Hejbalova, Olga Španova, Filipjevna Kogejeva, Larina Škirjančeva, Onjegin Primožič, Lenka Banovec, Gremil Lupša. Dirigent Štrifot, režiser prof. Šest. Veljale bodo cene od 16. din navzdol.

Massenetova opera »Werther« je ena najbolj melodioznih oper francoske literature. Premiera je bila leta 1892. na Dunaju in je delo od tedaj dalje stalno na repertoarju. Posebno izvrstno morata biti zasedeni obe glavni vlogi Charlotte in Wertherja, ki ju bosta pela v Ljubljani ga. Pavlovičeva, mlada, izredno nadarjena pevka, in Josip Gostič. V ostalih vlogah bodo nasto-

pili: ga. Ribičeva, Zupan, Doinčar, Sladovljec, Lupša odnosno Perko. Premier bo dirigiral kapelnik Neffat, režiral Zupa. Sobotna premiera bo za premierski abonma.

Ga. Zlata Gjungenac-Gavella bo pela nedeljo zvečer Violetto v Verdijevi op. »Traviata«. Uprava, žal, ne more ustrezno gledališkega občinstva, da bi v tenorski vlogi gostoval ta večer G. Gostič, ker isti večer zaposlen v Zagrebu. Ostala zasedba je običajna. Predstava bo izven abonmaja.

Med »odobnimi solisti italijanske opere« ena najboljših in največjih imen R. setta Pampinijeva. Pevka odličnih peskih in igralskih kvalitiet, ki je v domovini in v inozemstvu na glasu kot ena najodličnejših interpretk naslovne vloge Puccinijeve opere »Madame Butterfly«. Umetnica bo gostovala v naši operi sam večer in sicer v nedeljo 26. t. m. Vstopnice so že v prodaji pri dnevi blagajni operi.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

Sobota, 18. ob 20.15.: Dobri vojak Švejk. Nedelja, 19. ob 15.15.: Dobri vojak Švejk.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 17. Zaprt.
Sobota, 18. ob 20.: Prodana nevesta. B. Nedelja, 19. ob 15.: Partija šaha. Znižane cene. Zadnjič. Ob 20.: Vse za šalo. Znižane cene.

Največja gasilska župa v Sloveniji je v soboto živahno zborovala v Murski Soboti

Murska Sobotica, 13. marca. V soboto je bil občni zbor murskosobotske gasilske župe v dvorani g. Vučaka v Murski Soboti. Dvorana je bila nabitopoln delegatov in prijateljev gasilstva. Staršina Josip Benko se je spomnil vseh borcev za Jugoslavijo ter našega mladega kralja in kraljevskega doma. S prav prisrčnimi besedami je pozdravil zastopnika naše dične vojske poročnika g. Špolariča in murskosobotskega župana g. Hartnerja. Nato je podal zanimivo poročilo, ki kaže, da je bilo delovanje gasilstva murskosobotske župe hvalevredno. V preteklem letu je bilo 18 okrožnih in 2 župni vajli. Od teh je zadavila občinstvo zlasti ona v Soboti, ko sta nastopili tudi obemotorki. Staršina je ugotovil, da se nikjer ni razširil požar na sosedna poslopja in nikjer ni bilo letetečega požara, kar je zasluža pohvalnih gasilcev.

Murskosobotska župa se je udeležila odkritja spomenika Viteškemu kralju pri Sv. Juriju ob Ščavnici in »videli so mnogo gasilcev, ki so bili drugačni kakor naš«. O tabornu pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je župni staršina dejal: »Človek vidi mnogo zanimivega«. Takoj nato je omenil vzorno zborovanje učitelstva v M. Soboti, ki prav tako pripadajo različnim političnim prepričanjem, a je vladala v stanovskih zadevah popolna strpnost. On želi, naj prekmurski gasilci žrtvujejo vse za bratstvo gasilsko slogos.

Odkladi, ki so bila podeljena nekaterim gasilcem, so zbudila mnogo protestov. G. staršina smatra to ogorčenje upravičeno, ker so se podeljevala odkladi malo-marnim gasilcem, ki so člani le nekaj let, vestni, zaslužni in stari gasilci so bili pa prezrti. Da se posveča vsa skrb organizaciji, ki nudi bližnjemu pomoč v nesreči, dokazujejo številne blagoslovitve domov v preteklem letu: v Tešanovcih. Suhem vrhu, Mačkovičih in drugod. Navzočni so sprejeli poročilo z odobravanjem.

Tajnik Horvat je imel obilo posla, ko je odpisal 2677 pismom. To pa ni čudno, saj je v sobotski župi vključenih 106 čet z 2522 aktivnimi člani, ki imajo 78 gasilskih domov, 2400 paradnih uniform in 6 godb. Za sredstva so skrbeli s priredit-

vami. Bilo je 70 veselic z 29859 din. dobička. Gasilci so pa 35 malih, 22 srednjih in 1 velik požar. Nesrečnikom so tako koristili za 2.740.000 din. Pri tem je bilo poškodovanih 5 gasilcev.

Župna blagajna izkazuje 3636 din. prebitka. Po poročilu uprave je prebral župni staršina dopis Zveznice kot odgovor na okrožnico sobotske župe, ki kritizira sedanje deo okrog zajednice. Na ta dopis je vprilo zboru ponovno izjavil, da se je zajednica posluževala pri odklovanju nekaterih gasilcev napačnega merila in da se premalo zavzema za dobrobit gasilstva, preveč pa za parade. (Burno odobravanje). Zlasti je grajal sedanje stanje ko si mora poškodovani gasilec sam plačati zdravnila, ker zajednica ne razpolaga več z gasilskim škodom.

Ko je skušal blaginjak, župan M. Sobota-ko-lice, Celec ugovarjati, omenjajoč »Samopomoč« mu je staršina pojasnil, da je »Samopomoč« le za primer smrti, češar pa on nobenemu gasilcu ne želi Razburjenje je nastalo med zborovalci tudi takrat, ko je Celec zagovarjal zajednico, ki bo dajala v bodoče podpore v naruri (cevi itd.) ter je namigaval, da gasilci denar iz podeljenih podpor zapijejo. Ko je nato učitelj Fran predlagal, da občni zbor to trditve odkloni in se naj to sporoc zajednici je Celec izjavil, da je to »šala« med gospodi v Ljubljani in se nanaša bolj na kranjske gasilce.

Nadzorni odbor se je v svojem poročilu zahvalil g. staršini, ki daje župi brezplačno lokal in vrši zastoj posle. Sam je tudi ustanovil fond, iz katerega je bilo podeljeno 9.595 din. podpor. Po razrešitvi so bila podeljena odklovanja. Pri volitvah je bil z akklamacijo ponovno izvoljen za staršino g. Benko, med tem ko je v tajnih volitvah zmagal med tremi kandidati za podstaršino g. Bac. Ostali odbor je bil izvoljen soglasno. Glavno delo novega odbora so priprave za »Prekmurski tedne« 25. junija bo gasilski praznik in ta dan bo tudi nastop gasilcev iz vsega Prekmurja. Dele se bodo tudi tepe nagrade za najboljše uspehe. Takrat se bo prekmursko gasilstvo predstavilo tudi tujcem. Na svidenje!

V nekaj vrstah

Situacija v prvenstvu LNP

V obliki sportnih dogodkov preteklo ne-je so prav za prav brve prave pozornosti minile številne nogometne prvenstvene tekme med moštvi I. razreda v območju LNP, ki so pa sprito dejstva, da se to kmovanje po skupinah blizu koncu, za udaljeno usodo posameznih klubov — redvsem najbolj in najslabših — skotij vsaka odločilnega pomena. Do 26. t. a. bo namreč to tekmovalje zaključeno i potem se bo borba za naslov prvaka NP nadaljevala v ožjem krogu — med izbranimi moštvi vseh treh skupin, treh I. ljubljanske in mariborske ter dveh celjskih — po pokalnem sistemu s pričetkom a dan 2. aprila.

Situacija je kljub temu, da manjka do vključka komaj še nekaj tekem v vsaki skupini, komaj pregledna. V ljubljanski skupini je Bratstvo z 19 točkami krepko vodstvo, za naslednja štiri mesta pa bo nekako še huda stiska. Na teh mestih so še dozdaj vsi drali Kranj in Hermes s po 6 ter Reka s 15 in Jadran s 14 točkami. Pri tem je treba upoštevati, da je Maribor v tej skupini preteklo nedelje vložil protest, ki je trenutno še v obravnavi. Kandidat za izpad iz I. razreda je jesenjski Kovinar, ki je ostal zadnji z eno samo točko v 12 tekmah. V mariborski skupini je prav tako nesporni prvak Čakovski SK s 15 točkami, za njim pa sta z 11 odn. 10 točkami Železnikar in Mura. V kombinaciji za tretje mesto je tudi še Maribor, ki bi utegnil z neodločenim rezultatom za Železnikarjem po točkah Muro dohiteti in jo nato z boljšo razliko golov potisniti na četrto mesto. Iz I. razreda bo morala v tej skupini Slavija, ki je v vseh 10 tekmah nabrala le 3 točke. V celjski skupini, od koder bosta šla v ožje tekmovalne dva kluba, je trenutno najboljši Atletik (10 točk), tesno pa mu sledita Celje z 9 in Amater s 7 točkami. V tej skupini so v zaostanku še tri tekme in bo za prvo mesto še huda borba. Enako bo tudi za predzadnje mesto, se zelo trda borba med Jugoslavijo in Olimpijom.

Fuzija sportnih klubov v Prevaljah

V Prevaljah so obstojali dozdaj kar trije sportni klubi, kar je bilo za tako majhen kraj komaj združljivo in je v tem našem obsejnem trgu zaradi medsebojnih trenj samo oteževalo zdrav sportni razvoj. Na pobudo znanega koroškega sportnega delavca g. Vinka Čajnika iz Slovenje Gradca pa je slednjič prišlo do sporazuma in se bodo menda vsi trije sportni klubi iz Prevalj v kratkem fuzionirali. Izvoljen je bil že pripravilni odbor, v katerem so zastopniki vseh klubov in čigar naloga je, čim prej ustanoviti nov sportni klub z imenom SK Prevalje. Prepričani smo da bo ta sprememba samo koristila sportnemu razmahu na naši severni meji in bo lahko novi klub uspešno razvil svoje poslanstvo med našimi Korošci.

SK Slavija. Drevo ob 20. Izredna seja uprav. odbora zaradi jutrišnjega rednega obnovega zbora. Prosim točno! Tajnik.

2SK Hermes (nogometna sekcija). Opozarjam igralce vseh skupin na današnji sestanek v gostini »Križec« (Belic) ob pol. 20. Udeležba zaradi nedeljskih tekem za vse strogo obvezna. Načelnik.

SK Mura v Murski Soboti bo imel svoj 15. redni letni občni zbor v petek, dne 24. t. m. ob 20. v klubovski sobi z običajnim dnevnim redom.

SK Svoboda. Drevo ob 19. v Delavski zbornici redni letni občni zbor kluba. Članstvo pozivamo, da se ga polnoštevilno udeleži.

Sokol

Sokolsko društvo Ljubljana—Šiška objavlja članstvo da bo 21. t. m. ob 20. v prosvetni sobi članski sestanek z dnevnim redom: Razgovor o delu v letu 1939.

Sokol Novo mesto. Prosvetno delo — telovadnica duha in srca našega društva — ki je bilo pri nas sicer vedno dokaj razgibano, je letos v močnem napredovalo. Jeseni obnovljeni dramski odsek nas je letos iznenadil z Nusičevno komedijo »Dr. Cankarjevo« Dolino šentflorjanske in pripravil zdej Spicarjevega »Patra Anzelma«. Glasbeni odsek, ki je dobil v pozni jeseni novega učitelja in dirigenta br. Franca Kemsa, je začel takoj s skrbnim delom. Zbrala se je naša stara glasbena garda pomlajena z mlajšimi člani. Poživljena sta salonski in jazz-orkester, ki sodelujeta pri raznih naših prireditvah, na novo pa je ustanovljen mladinski orkester. Vsa glasbena družina šteje 40 članov in je nastopila 11. marca v Sokolskem domu z vsemi oddelki na samostojnem koncertu z izbranim programom, ki je bil nadvse odlično naštudiran. Zadovoljstvo občinstva se je skopnjevalo od točke do točke in vsi smo uverjeni o velikem glasbenem napredku. Glasbeni odsek je dokazal, da dostojno vzdržuje glasbene tradicije našega društva in da bo izpolnil vse nade svoje uprave. Ze pred štiridesetimi leti so ustanovili naši člani salonski orkester, ki je skozi vsa leta gojil lepo glasbo, danes pa lahko rečemo, da je vse početno delo rodilo stoterzen sad. Starejšim članom se je pridružil naša mladina in naš glasoviti Tempo — jazz, organizirani smo glasbeno šolo, ki nam vzgaja močan naraščaj, da bo preskrbljeno naše društvo z vedno novimi člani godbeniki. Za koncert je dekoriral dvorano akad. slikar Hvala s karikaturami, ki so pripravile gostom prijetno presenečenje. Br. prosvetar je uvodoma seznanil navzočne s podatki o razvoju in tečajih našega glasbenega odseka, kar so vsi sprejeli s pritrdjenjem. Večer je zaključila Pesem sokolskih legij. Po geslu našega velikega učitelja Tyrša urimo telo in duha. Zdravost!

Svoj dom si je zgradila četa Budinčar na v župi Vraždin na lastnem zemljišču. Članstvo je dalo na razpolago mnogo materiala in vse delovne sile, četudi so člani sami siromasti rudarji. Pa saj vemo, kaj lahko napravi trdna volja tudi pri največjem siromastvu. Nekoliko je pripeljal Savez z denarjem, pa tudi svaška, bavovinska, ostalo so bratje in sestre nabrali. Sokolski dom ima veliko dvorano in vse ostale potrebne prostore ter je postal središče jugoslovenskega družabnega življenja v tem rudarskem kraju v Zagorju, sredi zagrizenih separatstov, ki jih nocoj tudi pri nas ni malo.

S P O R T

Borba dveh belo-zelenih moštev V nedeljo to v Ljubljani ligaška tekma Jedinstvo—Ljubljana

Pri nas v Ljubljani so ligaške borbe redke, in sicer zaradi tega, ker imamo samo enega predstavnika v nacionalni ligi. V sedanjih pomladskih sezonah bodo v Ljubljani samo štiri tekme med našim ligasem in Jedinstvom, Baskom, varaždinsko Slavijo in skopljanskim Gradjanskim.

Ena teh borb se bo razvijala v nedeljo pred nami na igrišču ob Tyrševi cesti. Tokrat bo nasprotnik naših belo-zeleno Jedinstva je stari rutiner, internacionalc Bane Sekulič, ki je tudi klubski trener. Letos je Bane svoje moštvo nekoliko pregrupiral. Beograščani pravijo da Bane ve, kaj dela in kar je doslej storil, da je bilo zmerom dobro. To pomeni z drugimi besedami, da je slabše moči zamenjal z bolj-

šimi. V ostalem je beograjsko Jedinstvo vsega spoštovanja vreden partner. Moštvo igra moderen nogomet, vsi igralci so lepo razviti, brzi, okretni, dobri tehniki in igrajo z velikim elanom. Zato je to moštvo doseglo v minuli jesenski sezoni senzacionalne uspehe, med drugimi je visoko porazilo dosedanjega prvaka Haška na zagrebških tleh. Zato ne moremo dovolj opozarjati naše, da dajo vse iz sebe, sicer ne smejo upati na ugoden rezultat.

Tekma se bo odigrala ob vsakem vremenu s pričetkom ob 15.30. V predtekmi bo občinstvo lahko gledalo majhen »derby« med Hermesom in Jadranom, ki bosta nastopila za dragocene prvenstvene točke. Ta tekma se bo pričela ob 13.45.

Novo kolo tekem LNP

Reka—Kranj

Vičani bodo melli v nedeljo v gosteh simpatične Gorcnjce. Vsa dosedanja srečanja obeh anajstorjev so se končala z zelo tesnimi rezultati, in kar je čudno, običajno odnesejo gostje zmago. Reka v Kranju sploh še ni izgubila, toda tudi Kranjčani so se običajno dobre volje poslavljali od Vica.

In v nedeljo? Morda bo mlada garda Reke spremenila zakone tradicije. Jadran je moral v nedeljo kloniti pred reškimi junorji, pa se fantje nadejajo, da jo zagodejo tudi Kranjčanom.

Tekma bo ob 10. na igrišču Reke ob Tržaški cesti.

Svoboda—Bratstvo

Na igrišču Ljubljane bo v nedeljo dopoldne ob 10. prvenstvena nogometna tekma med gornjima kluboma. Bratstvo je prvak I. razreda ljubljanske skupine in v vsem jesenskem prvenstvu ni doživelo v Ljubljani niti enega poraza. Svobodač mislijo tokrat rešiti čast ljubljancem in se boriti do skrajnosti. Prva tekma na Jesenicah je prinesla Bratstvu tesno zmago s 3:2 pa še takrat so si Svobodači sami zabili glo.

V predtekmi bo nastopilo dvojje junior-skih moštev.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Razpis

visokoalpinске tekme za prehodni pokal na Pecl

Zmako-sportni odsek SPD Mežica razpisuje svojo tradicionalno medklubsko tekmo za prehodni pokal »Peca« v nedeljo na Jozefovo dne 19. marca za seniorje in juniorje. Tekmuje se po pravilih JZSS in imajo pravico starta vsi pri JZSS verificirani člani. Proga za smuk je dolga oca 2 km z višinsko razliko 450 m. Start je na Kordčevi glavi, cilj pri Uletovi koči. Isti dan v nedeljo se izvede tudi slalom. Prijave in vplamina din 10 se sprejemata v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj do 7. v Uletovi koči. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo v nedeljo po končanih tekmah v Uletovi koči na Pecl. Tekma bo v režiji smučarskega odseka SPD Mežica s sodelovanjem MZSP. Vsi tekmovalci imajo pri prenočitvi v Uletovi koči 20% popusta.

Snežne razmere so zelo ugodne, ker zapade še vsak dan nekaj novega snega in Peca je zopet vabljiva s svojo močeno snežno odejo. Torej v nedeljo vsi smučarji in nesmučarji na Pecl!

SK Slavija (Maribor) : SK Celje. V nedeljo 19. t. m. ob 16.15 se bo pričela na Glaziji v Celju prijateljska nogometna tekma med mariborsko Slavijo in SK Celjem. Ker bo to zadnja preizkušnja pred prvenstvenimi tekmami, bo nastopilo Celje v najmočnejši postavi in bo tudi ojačeno z Rikom Presingerjem igralcem ligaskega moštva sarajevske Slavije. Ob 15. se bo pričela predtekma.

L. WINDER:

Gospod in Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Karel Ludvik se ni mogel toliko premagati, da bi bil Mariji Tereziji zamožal pogovor s cesarjem. Pametna žena je potolažila vznemirjenega moža. »Cesar ne bo hišne postave nikoli izpremenil, pa da se svet podre,« je rekla. »Midva samo glejva, da ohraniva Francija zdravega. V njegovi novi garniziji bo treba zelo paziti; nikoli še ni bil sam, morda se bo hotel izdivjati, to bi pa spet utegnilo škoditi njegovemu zdravju. A ljudomrznež in hipohonder tudi ne sem biti. Treba ga bo pogosto obiskovati.«

Čez nekaj dni je prestolonaslednica porodila hčer, princeso Elizabeto Marijo. Prav tisti teden je dobil Franc Ferdinand imenovanje za nadporočnika v gornjeavstrijsko-salcburškem dragonskem polku št. 4 »Nadvojvoda Albreht«. Veselo se je poslovil od očeta, matere, bratov in sester ter se odpeljal v svoje garnizijsko mesto Enns na Gornjem Avstrijskem.

Mala garnizija

Enns, najstarejše mesto v Avstriji, je živelo od posadke. Devetstoletni zidovi in stolpi so obdajali tihe malomestne hiše, ki jih je glas trobent vsako jutro dramil iz spanja. Tri tisoč prebivalcev mesta je občudujoče dvigalo oči k častnikom in ljubilo vojake. Rdeče hlače dragoncev so dajale sivim ulicam in uličicam dobrodejno pisanost, dekletom pa

veselje do življenja. Na bregu Anize so se ob lepih večerih meščanska dekleta izprehajala z vojaki, in vsaka, ki ni imela ljubeča med dragonci, je bila kakor izobčena in vse jo je pomilovalo.

Častniki so večerjali v kazini, ali so se pa čez noč vozili v Linz. Drugi dragonski polki so bili imenitnejši; mnogi častniki v Ennsu so si le vsake tri ali štiri tedne privoščili obisk gledališča v mirnem deželnem stolnem mestu in so živeli skromno kakor meščani. Bogati plemiči, ki so bili pri dragoncih, Starhembergi in Kinski, Schaumburško-Lippiski in Waldsteini, Auerspergi in Taxisi, so rajši služili pri drugih polkih.

Komaj dvajsetletnega Franca Ferdinanda je pričakovala eniška posadka z veliko napetostjo. Konjeniška garnizija, ki ni imela v svojih vrstah nobenega člana cesarske hiše, je bila samo imenitna kazenska naselbina; šele nadvojvoda ji je mogel dati pravi blesek. Franc Ferdinand je bil častnikom celo nosilec velikih imen, ki so občevali na dvoru, povsem neznan. Ko so ga zagledali, so bili vsi razočarani. Bledi, šibki mladi človek, čigar ohlapna, nevojaska drža je zbodla vsakogar v oči, je stopil sijajnim častnikom boječe naproti; nato je opazil, da dela slab vtis, se skril za ošabno krinko, se ujezil na svojo ošabnost, ki mu samemu ni bila všeč, in izkušal ubrati tovariško pristranske strune, tako da ni bil nikoli podoben samemu sebi. Neprisiljenost plemenitih mladih častnikov mu je imponirala. Govorili so skoraj vedno o konjih, o dirkah za nagrade, o lovskih dirkah častnikov in dobrovoljcev ter o ovirah; vendar jim ni bilo nikoli dolg čas. Navdušeno so prebirali Fillisovo »Dresuro konj« in le redkokdaj kako drugo knjigo; toda s pobožnimi obrazi so poslušali, kadar je kak omikani enoletnik govoril o Goetheju ali Kleistu. Bili so očarani od ljubeznivega prosta dr. Marschalla, ki ga je Marija Terezija naprosila, naj ostane za prvi čas pri Francu Ferdinandu. Duhovni svetov-

njak ni govoril z njimi o nebeski, marveč o zemeljski ljubezni; bil je neprekosljiv poslušalec in kot izpovednik poln razumevanja. Neopazno je pridobival mlademu nadvojvodi simpatije tovarišev. »Ne veste, kaj tiči v njem,« je govoril častnikom; »skromen je, pa skriva svojo razumnost.« Ali pa: »Prijatelj išče; kdor bo njegov prijatelj, se sme šteti srečnega, za prijatelja gre Franc Ferdinand v ogenj.« Tedaj so se jeli dobrikati Francu Ferdinandu najprej starejši častniki Nerodni stremuhi, ki so hoteli hitro napraviti kariero, so ga prav tak izkušali pridobiti zase kakor viteški, nesebični tovariši, ki so za previdno udarjenostjo slutili zgolj plahost in nesvetskost samotnega človeka, ki je prvič zapustil rodbinski krog. A vsi poizkusi, da bi spravili tujost s poti, so se jim izjalovili. Kdor koli je sedel za mizo Franca Ferdinanda, je čez nekaj dni ali tednov spoznal: »Oh, samo nezaupanje ga je. Treba je ravnati z njim kakor s surovim jajcem; tako se nagnjenje ne more razviti.«

Se manj se je obnesel mlademu nadvojvodi namen, da se prikupi moštvu in civilnemu prebivalstvu. Mnogokrat je ugal, kaj je temu krivo. Imel je voljo, da ne ostane za nobenim izmed sijajnih častnikov, ki so jih mali ljudje tako občudujoče gledali. Njegova nevojaska drža, ki se je noben višji častnik ni upal grajati, je zbužala zadrego in začudenje. Franc Ferdinand je pobiral robate izraze, da bi se z njimi približal moštvu in meščanom. A ti izrazi, ki jih je rabil v nepravih trenutkih, so vplivali spetkljivo, in ljudje jih pogosto niso razumeli, kakor da bi bili vzeti iz tujega jezika.

Nagon ga je puščal na cedilu. Nagon ga ni svaril da se ne bi bil dal stalno spremljati od bleščatega oficirja, ki mu je bil postavljen za komornega načelnika. Ta častnik, grof Leo Wurmbrand, je bil poleg bolešno bledega, omlahnega mladega nadvojvode podoben princu iz pravljice. Bil je najlepši

in najelegantnejši častnik v Ennsu. Ob grofovem temnem, drznem obrazu z žarkimi očmi in vranje-črnimi lasmi je bila videti nadvojvodova brezbarvna plavost, brezizrazna modrina njegovih oči ter nedokončanost in negotovost vse pojave Franca Ferdinanda tako nekakna, da si je mislil vsak, kdor ju je videl drugega z drugim: »Kako lep in zavzet je črni, in kako ničev je nadvojvoda zraven njega!« Kadar sta se pokazala v svoji loži v linškem gledališču, so oči vseh žensk in deklet koprnele h grofu, ki je bil v huzarski uniformi. Podoba je bilo, da Franc Ferdinand tega ne opaža. Ni se zavedal, da ga je grof še mnogo očitneje potiskal ob zid kakor nekdanji brat Oton. Grof je »preiskoval« Franca Ferdinanda kakor oviro. »Danes imava spet velikanski uspeh,« mu je šepetal, kadar sta v loži sedla in so se žene in dekleta zarko ozirale k njima. »Nekaj gospodinj naju zasleduje,« mu je šepetal na ulici. »Zdaj se nama že izprehajajo pod okni,« mu je zjutraj smeje se zaklical. Ta »midva« si je Franc Ferdinand nápak tolmačil v njegovem prevodu je to pomenilo: Ti — ti, Franc Ferdinand, imaš uspeh, po tebi koprne žene in dekleta, tebi so namenjeni žarki pogledi njih, ki se izprehajajo pod okni. Tako je Franc Ferdinand razumel grofov »midva«, čeprav si ni prikrival nedostatkov svoje vnanjosti in svojega nastopa. Mislil je, da velja občudovanje njegovemu visokemu dostojanstvu. Nauki profesorja dr. Kloppe o izvoljenstvu Habsburžanov so zdaj dobivali vidno obliko. Franc Ferdinand je bil edini Habsburžan v deželi. Menil je, da se mu češčenje, občudovanje in ljubezen prebivalstva kratko in malo spodobijo; da je vse to enako samoumevno kakor češčenje Boga. Hotel je piti ljubezen žen in deklet, srebat jo in jo vračati iz vsega srca. A ta ljubezen se ni segala do njega, odbijala se ju od zidu, ki je ločil visoko dostojanstvo od vseh drugih ljudi. V tej samoprevari je živel več mesecev.

HALO! GOSPODINJE POZOR!

Nova trgovina s cenejšim oblačilnim blagom in ostanki je otvorena v LJUBLJANI, SV. PETRA NASIP 29, v bližini Zmajskega mostu, na levi strani za Ljubljano.

Cene so v glavnem sledeče, na pr.:

Tiskani kretoni, deleni in krepki, garantirano stalne barve, najnovjši vzorci za domače obleke 6.80, 7.80, 8.80, 9.80; tiskovina za predpasnike 5.50, 7.50, 9.—; oksfordi in cefirji za perilo din 6.—, 7.50, 9.—, belo platno din 5.—, 6.—, 7.50, najboljši din 8.80.

razni ostanki kontenine in kretonov od din 3.— naprej

Trgovina je last znane ljubljanske trgovke F. I. GORIČAR ter že njeno ime jamči za dobro blago in nizke cene!

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 8 znesek 17 din

Kuharica

srednjih let za restavracijo v Ljubljani, večja le boljše kuhe, dobi takoj mesto. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kuharica 777«. 5437-1

Briv. pomočnika

sprejme takoj Heimgartner, Oton, Slov. Bistrica. 5445-1

Šoferja mehanika

Žemo za avtobus in tovarni avto, ki je v stanju polnosti, primerno kavčijo. Največ in podrobne ponudbe na Pošta III, pretinac br. 27, Zagreb. 5426-1

Tvornica kandič

išče strokovnjaka (Zucker-sieder) večje vseh pomagab produkcije sladkornega blaga. Nastop čim prej. Obširne ponudbe pod »Trajno nameštenje na Propaganda, Zagreb, Jelačičev trg 5. 5591-1

Prodajalka

modne in galanterijske stroke, dobro moč, urno in prijazno napram strankam, sprejme trgovina v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena«. 5591-1

Klišeje

ENO-IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Sv. Petra nasip 23

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve loviti

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

113

A hvala Bogu, kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja! Dva zvitna motorna redarja sta bila kupila velik kos mesa in ga privežala na vrh, da se je vlekel za njima po cesti. Tako sta privozila mimo kraja nesreče. Sredstvo se je obneslo: levi so zagledali krasno me so in jo neutegoma udrija za motornima kolesarjema. Občinstvo je bilo rešeno!